

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF 1885
1897—1932.

1935

Szombat, 1935. október 26.
239. szám.

A holnap harcosai

A ma tanítóihoz és a ma tanítóiról szólott a napokban Aradon dr. Pacha Ágoston katolikus püspök. Azokhoz a magyar tanítókhöz és azokról a magyar tanítókról, akikről napról-napra olvashatunk a sajtó nyelvviszgarovatáiban, de ritkán jut eszünkbe, hogy a nyelvviszga-harcokkal egyidejűleg hány másfajta, mennyivel nehezebb harcot kell megvívniuk ezeknek a tanítóknak a jövő érdekében. A tanítók a holnap csatáját vívják. — mondotta az aradbanati római katolikus egyházmege vezetője, — akik, amikor oktatják a felnövekvő magyar kisebbségi nemzedékeknek, egyben gyakran a szülői oktatást is pótolják, most ők a „nemzet napzsamosai“. A tanítót, aki a jövőéért dolgozik, megilleti a fenti jelző. Hiszen csak a napokban jelent meg az ittelő magyarság új nemzedékeinek közoktatásügyi statisztikája, amelynek számadatai minden reflektornál élesebb fényvel világítják meg azt a felelősséget, amely a magyar tanszemélyzet vállaira nehezedik jövőnk életünkkel, érvényesülésünkkel szemben. Kevesebb iskolával és lényegesen megfogyatkozott tanulóifjúsággal, súlyos kérdéseket ad fel kisebbségi közéletünk tanulmányozói számára az élet és kulturális veszteséglistáinkon ott feketellenek azoknak a magyar tanítóknak nevei is, akik kathedráik elhagyására kényszerültek. Egyre több felelősség és munka hárul tehát mind azoknak a magyar tanítóknak, tanároknak vállára, akik helyeiken maradhattak, akiknek megmaradt a felekezeti tanintézet és benne a kathedrájuk. Tudunk falvokról, ahol a felekezeti tanító egész évi fizetése nem ér el egy kétszobás városi lakás egyhavi bérét sem. Heroikus lelket követel a felekezeti oktatásügy ma a magyar tanítóktól és apostoli fanatizmust, hogy ezerféle anyagi baj és nyelvviszga-gond ellenére is, megfelelhessenek feladataiknak.

A felekezeti oktatásügyünk mai létkérdését a legmarkánsabban világítja meg az a hivatalos statisztikai évkönyv, amely szerint a legutolsó, statisztikailag feldolgozott oktatásügyi évben az ország területén 261.400 olyan tanköteles gyermeket irtak össze, akik a hivatalos kimutatásokban is magyarként szerepeltek. A 261.400 magyar gyermek közül mindössze 70.000 gyermek járt felekezeti iskolába, tehát az egész ország területén csupán hetvenezer magyar kisgyermek tanulhatta meg rendszeresen az anyanyelvét. Megdöbbentő ennek a számnak a kicsinysége a kétmillió lelkészámot számláló romániai magyarság jelenlegi tömegével szemben! Az anyanyelv szeretetének, az anyanyelv kultúrájának milven fanatikus profétáit kell ebből a hetvenezer magyar tanulókból nevelni, hogy nyelvünk el ne kocsosuljon, kulturánk el ne sikkadjassék ezerféle más behatás, adottság és presszió mellett...! Az ittelő magyarság új nemzedékeinek ügye a családi otthonon kívül a felekezeti tanítók kezébe van letéve és tőlük függ, merre fordul, mivé fajul, vagy fejlődik kisebbségi létünk. A felekezeti tanítók vívják a holnap csatáit, — mondotta a püspök. Ideje, hogy az ittelő magyarság minden erejével támogassa és segítse kulturánk jövődjének heroikus kitartással és áldozatkészséggel küzdő élharcosait.

Németország visszatér Genfbe, ha módosítják az alapokmányt

Churchill feltűnéstkeltő beszéde a német fegyverkezésekről — Mussolini ajánlata a szankciók elhalasztására — Az olasz-abesszin béke újabb feltételei — Folytatódik az olasz előnyomulás a déli fronton

Iskolásfiukat soroznak már Abessziniában

LONDONBÓL jelentik: Az angol parlamentet ma délben hagyományos díszszel, trónbeszéd kíséretében rekesztették be. A trónbeszédet az 5 tagú királyi bizottság feje, a lordkancellár olvasta fel. A királyi bizottság számára fenntartott emelvény előtt megjelentek az alsóház és a felsőház tagjai. A lordkancellár által felolvasott trónbeszéd megemlékezik az ezüztübbileum ünnepi évéről.

— A szeretet csodálatos jeleit, amelyet birodalmam minden részéből kaptam, szívem kincseként őrizzek én és a királyné — mondja többek között a királyi trónbeszéd. Majd külpolitikai vonatkozásban a következő kijelentéseket teszi a trónbeszéd:

— Viszonyunk a külhatalmakkal továbbra is barátságos maradt. Az a válságos helyzet,

amely Olaszország és Abessziniá körüli előállott, Angliában mély aggodalmat okozott. Kormányom a végsőkig feszített munkával igyekezett létrehozni a békés meg egyezést már ez év elején is. Sajnálatos, hogy az ellentétek kiegyenlítését nem tudta előmozdítani és hogy nem sikerült kiküszöbölni az erőszak alkalmazását sem.

A fegyverkezések kérdéséről a következőket mondja a trónbeszéd:

— Kormányom továbbra is dolgozik az összes fegyvernemek korlátozásán és csökkentésén, még pedig nemzetközi meg egyezés után. Nem lehet azonban tovább halasztani légi haderőnk fejlesztését, azért, hogy teljesíthesse kötelességét a birodalom megvédése érdekében.

Mit kíván Mussolini a nagyhatalmaktól?

Római diplomáciai körökben hír terjedt el, amely szerint elvben már meg egyezés föltételeire Anglia és Franciaország között abban a tekintetben, hogy Olaszország megkapja Tigris és Ogaden tartományokat. Kérdés egyelőre, hogy hajlandók-e átengedni Olaszországnak a francia és angol Szomáli föld előtt fekvő Harrar és Assua tartományokat. Párisi hivatalos helyen egyelőre nem akarnak tudni ezekről a javaslatokról és londoni jelentés szerint az angol külügyminisztériumban sem erősítették meg a megállapodásról szóló olasz eredetű hírt. A Reuter-ügynökség párisi tudósítójának jelentése szerint Laval közölte Clark párisi angol nagykövettel, hogy Mussolini felkérte őt az olasz—angol viszály megoldására, illetve ezzel kapcsolatban az olasz—abesszin konfliktus elintézésére, amelyek főpontjait a következők lennének:

1. Abessziniában vezessék be az idegen engedélyezett területek rendszerét kínai mintára.

2. Az abesszin haderő számát korlátozzák és alakja rendőri haderő lenne. Ezzel szemben Abessziniában a császár szuverenitása alatt marad.

3. Olaszország követeli Abessziniában lefegyverzését, olyan módon, hogy a rendes haderőn kívül álló abesszineknek tiltsák meg a fegyverviselést.

Az angol követ hír szerint azonnal továbbította Londonba a Laval által kezdeményezett feltételeket, amelyeket még az éjjeli órákban Baldwin miniszterelnökkel és Hoare külügyminiszterrel közöltek. Ezek a feltételek három abesszin országrészt akarnak olasz protektorátus alá helyezni, míg Abessziniában többi részének biztosítanak teljes függetlenségét. Ezenkívül Olaszország jogot nyerne Abessziniában egész területén vasutak építésére és az ország természeti kincseinek kihasználására. Londonban Laval javaslata állítólag kedvező fogadtatásra talált.

Előkészületek az abesszin ellentámadásra

Ugyanakkor, amikor Európában Abessziniában felosztásról tárgyalnak, az abesszin haderő megtette nagy ellentámadásával kapcsolatos előkészületeit. Ras Nasibu hadserege már megmozdult, hogy egyesüljön Ras Beska hadseregével. Mulugeta tábornok, hadügyminiszter hadseregével elindult Makale felé, ahol egyesülni fog Seyum herceg csapataival. A déli fronton már folyamatban vannak a hadműveletek és harcok folytak az abesszin had-

sereg egész jobbszárnyán, amely Dolotól a Vebi Sebeli folyóig terjed. A hadműveleteket Ras Beska vezeti, akinek 300 ezer főből álló hadserege áll rendelkezésére. Célja az, hogy Graziani tábornok hadseregének balszárnyát megtámadja. Az eddig érkezett jelentések véres harcokról számolnak be, amelyben mindkét fél súlyos veszteségeket szenvedett.

Rómából érkezett jelentés szerint az olasz kormány hivatalosan is közölte a római angol

követtel, hogy az olasz hadvezetőség intézkedésére

tizenötezer főnyi haderő elhagyja Libiát és visszatér Olaszországba.

Az újságok szerint angol kormánykörökben ez a közlés igen jó hatást váltott ki. Mértékadó helyen azonban kijelentik, hogy Anglia ezt a lépést nem tudja hasonló intézkedéssel viszonozni, mert a Földközi-tengeren levő flotta erejét nem csökkentheti. Genfi jelentés szerint a Népszövetség szankciós határozatainak el-

fogadása óta még csak egyetlen kormány akadt, amely a szankciós tervezet valamennyi pontját magáévé tette és ez a Délafrikai Egyesült Államok kormánya.

A délafrikai főmegbízott tegnap közölte a Népszövetség főtthkarságával, hogy kormánya mind az öt szankciós tervezetet elfogadja

és hajlandó azokat azonnal életbeléptetni, ha a szankciós bizottság meghatározza az időpontot.

Ujabb olasz engedmények

Az angol kereskedelmi miniszter rendeletet adott ki, amely megtiltja a szénszállítást Olaszországba, az „Oeuvre” jelentése szerint Mussolini az alábbi koncessziókat tette, hogy a szankciók alkalmazását elhalasszák:

Olaszország két hadosztály katonaságot von vissza Libiából és nem kívánja az angol hadihajók visszahívását a Földközi-tengerről. Hajlandó Abessziniában beszüntetni a hadműveleteket az angol válasz megérkezéig, és újabb csapatokat sem küld addig Keletafrikába Harrar, Tigre és Ogaden tartományok olasz közigazgatás alá kerülnek, anélkül azonban, hogy a négus szuverenitása csorbát szenvedne. A javaslatot a 13-as bizottság fogja megvizsgálni.

Churchill éles kritikája

Az angol alsóház ülésén Churchill visszafért Sir Samuel Hoare külpolitikai beszédére és rámutatott arra, hogy míg Anglia teljes felelősséggel és jóindulattal igyekszik a kusza európai politikai helyzetben világosságot teremteni, addig más államok, így például elsősorban Németország lázasan fegyverkeznek. Németország az utóbbi évben 800 millió fontot költött fegyverkezésre, ami megdöbbentő szám.

— Nem nézhetjük tétlenül — mondotta — hogy tőlünk nem is olyan távol egy nagyhatalom ilyen óriási mértékben fegyverkezik ugyanakkor, amikor az angol hadsereg felfegyverzettsége korántsem felel meg a modern követelményeknek. A Harmadik Birodalom politikája minden cáfolat ellenére imperialista és nem lehet tünni, hogy a nemzetiszocializmus urrá legyen Európában. Anglia tulságosan kevés gondot fordít Közép- és Kelet-Európára, különben tudná, hogy ott mennyire tért hódított már a nemzetiszocialista gondolat. A nemzetiszocializmus és a faszizmus között bizonyos ritkos kapcsolatok félreismerhetetlenek. Hajlandó vagyok bizonyítékokat előterjeszteni arról, hogy Mussolini sohasem mért volna az abesszini kalandba bocsátkozni, ha nem tudta volna biztosan, hogy Franciaország nem mer minden kétséget kizáróan fellépni, mert ebben a fegyverkező Németország tékezi. Franciaország minden elismerést megérdemelt, hogy most, amikor két malomkö között őrlődik, volt hátszín Angliával együtt a béke megvédése érdekében kiállni.

16 éves fiúk az abesszini hadseregben

ADDIS ABEBÁBÓL jelentik: Az abesszini kultuszminiszter elrendelte, hogy a 16 évesnél idősebb iskolásfiúkat katonáknak sorozzák be és a megüresült iskolákat hadikórházakká rendezzék be. A névus amerikai ügyvivője utján tiltakozott az Egyesült Államok kormányánál, hogy az semlegességre való hivatkozással megtiltotta Abessziniának a vörös kereszt repülőgépek szállítását. A négus hivatkozik arra, hogy Abessziniának nincsenek rendes utai, a repülőgépekre pedig multhatatlan szükség van a seregek szállítása szempontjából. A washingtoni külügyi hivatal a tiltakozás ügyében úgy döntött, hogy továbbra is fenntartja a tilalmat.

Az olasz halállelgió három repülőgépe Ciano gróf vezetésével négyórás felderítő repülést végzett a Makale környékén levő ellenes terület felett. Az abesszinek gépfegyverekkel tüzeltek a gépekre, de nem tettek kárt azokban. A felderítő uton résztvevő 8 újgíró is, köztük 3 olasz és 5 külföldi.

A Matin harctéri jelentése szerint az olaszok előnyomulása Ual-Ual-tól északnyugatra Sasa-Baneh város irányában tovább tart. Másfelől pedig az olasz csapatok az Ogaden sivatagon át nyomulnak előre. Meg nem erősített hírek szerint az olaszok motorok igénybevételével rövidesen elvágják a hadtáppontoktól a jelentékeny abesszini haderőket.

Ma délben az olasz propagandaminiszterium a következő, 28-as számú jelentést adta ki a harctéri helyzetről:

— A Szomáli-fronton és a Sebéli-folyó környékén tovább folynak a hadműveletek. Mario olasz főhadnagy vezetésével a dubútok elfoglalták a Savéli-tartomány fővárosát, Kallelet. A meghódított Olol Dile szultán Guledi helység mellett gyilkos csatát vívott az abesszinekkel és a helységet elfoglalta. Az eritreai fronton csak előrsi csatározások folytak. Az itt levő csapatok Tigre-tartományban újabb foglalásokat hajtanak végre.

A Petit Parisien aduai tudósírója érdekes leírást közöl Seyum herceg Aduában levő palotájáról, ahol a herceg udvartartásával a háború kitörése előtt élt. A palota a modern civilizáció és a középkori élet furcsa keverékének benyomását kelti a látogató-

Módosítják esetleg a Népszövetség szervezetét

Az Echo de Paris jelentése szerint Avenol népszövetségi főtthkar londoni utazása kapcsolatban áll a Népszövetség szervezetének esetleges módosításával. Állítólag vissza akarnak térni ahhoz a felfogáshoz, amelyet Anglia már tíz esztendő óta magáénak vallott és amely szerint a Népszövetség nem lehet más, mint a békítés eszköze. Ugyilátszik, Berlinben barátságos tapogatózások történtek és Németország bizonyos feltételek mellett hajlandó volna visszatérni Genf-be, ha módosítanák a genfi alapokmányokat.

Herriot a nemzetközi lelkiismeretről

Párisból jelentik: A radikális-párt országos értekezletének mai ülésén Herriot, a párt elnöke nagyobb beszédet mondott, amelyben a következőket jelentette ki:

— Azzal vádoltak, hogy a mostani viszályban olasz gyűlöletről és angol barátság-

Bundák—szörmék

legolcsóbban

5490

Neuländer E. szücsnő

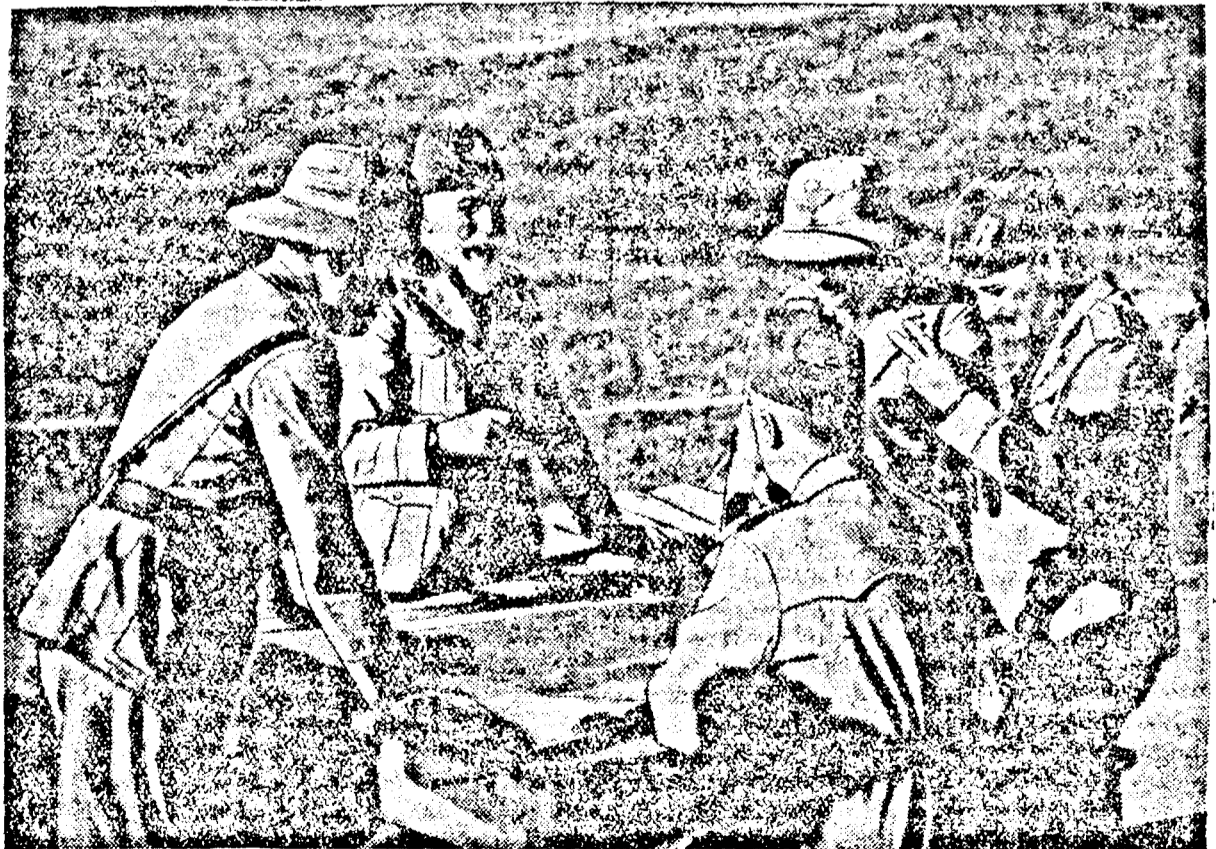
Fischer Eliz-palota, az udvarban.

ban. A palota ünnepi díszterme tulajdonképpen egy csüriből áll. A herceg egyik lakosztályában a párisi „L'Illustration” egyik számát találták, de ugyanennek a szobának a falát annyira görbék, hogy félni lehet minden percben a beomlástól. Fürdőszobája is van a „palotának”, de ezzel szemben vízvezeték nincs. A herceg felesége a piperecikkeit egy előkelő és ismert párisi cégtől hozatta, de lakosztálya úgy néz ki, mint egy házinyul ketreccé.

Jugoszláviai érdekeltségek a szankciók ellen

A büntető rendszabályok alkalmazása egyébként már is nagy vitákat idéz elő Jugoszláviában. A zágrábi Ipar és Kereskedelmi Kamara hír szerint a napokban sürgős memorandummal fordult a kereskedelmi minisztériumhoz. A memorandumban a Kamara vezetősége részletesen kifejti, hogy milyen válságos helyzetbe sodorják a büntető rendszabályok az országot kivitelt. Azt kéri a minisztériumtól, hogy a megtörtént intézkedések életbeléptetése előtt hívjon össze egy általános értekezletet a földművelés, az ipar és a kereskedelem szakértőinek bevonásával, hogy megtalálják az utat a jugoszláv kivitelt érő óriási károk csökkentésére.

Sarajevói jelentés szerint az ottani faiparosok tegnapi értekezletükön elhatározták, hogy felirattal fordulnak a külügy, kereskedelmi, valamint erdőügyi minisztériumhoz, melyeknek valózni fogják a faipar súlyos helyzetét és gyors segílyt kérnek. Kiemelik panaszukban, hogy a faipar az utóbbi időben ugys egynegyedére csökkent.

De Bono tábornok munkaközben vezérkarával a makalei frontszakaszon

emmel szólítottuk fel Olaszországot, hogy lépjen az ötös-bizottság által megjelölt útra. *Nem lehet azonban kívánni tőlünk, hogy szem elől tévesszük azokat a kötelességeinket, amelyek Anglia iránt érzett fiszteletünkből és barátságunkból fakadnak.* Franciaország és Anglia mindig összetart, ha annak megvédelmezéséről van szó, amely a világon a szabadságból megmaradt. Annakidején azért is sokat fáradoztam, hogy Németország belépjen a Népszövetségbe. Most pedig, miután elhagyta azt, minden erővel rajta leszek, hogy újból visszatérjen.

Az olasz-abessziai viszállyról megállapít

Olaszországba szállítják vissza a líbiai olasz csapatokat

A párisi sajtó egy része római jelentés alapján arról számol be, hogy Olaszországban a közvélemény kezd kissé Franciaország ellen fordulni. Az angol-olasz feszültség megnyihülését Rómában még nem tartják befejezett ténynek és angol részről a béküekenység tettekben való megnyilvánulását várják. Bizonyos aggodalommal itélik meg egyébként a nemzetközi helyzetet. A sajtó egy része megállapítja, hogy a diplomáciai tárgyalások uoltiponton vannak és kérdés, hogy a feltoronyuló nehézségeket sikerül-e leküzdeni.

Csodálkozással állapítják meg, hogy Anglia semmiféle szándékot nem mutatott a Föld-

totta Herriot, hogy ötven állam foglalt állást az együttes fellépés mellett.

— Jelenleg három nagyfontosságú tény lép előtérbe — folytatta beszédét Herriot. — *A nemzetközi lelkiismeret és öntudat megjeleneése, a béke oszthatatlanságának tana és az együttes biztonság eszméje.* Ünnepelesen ki kell jelentenem, hogy rettentő felelősséget vállalnánk magunkra, ha elkedvetlenülénk azokat, akik a támadás ellen irányuló rendszabályokat gyorsabbá igyekeznek tenni. Ha azonban úgy cselekszünk továbbra is, ahogy eddig cselekedtünk, akkor a hazának és a békének érdekeit szolgáljuk.

közítengeri hajórajja tonnaszámának csökkentésére. Számolnak azzal, hogy a békítés és a közvetítés munkája hosszú és fáradságos lesz.

Sir Erich Drummond római angol nagykövet ma jelentette az angol királynak, hogy a visszavonuló olasz hadosztályt Libiából Olaszországba szállítják, ami nagy meglepetést keltett. Az angol politikai körökben a béke-tapogatódzásokról nem hajlandók nyilatkozni. A mostani megbeszéléseken Anglia a megfigyelő szerepét játssza és a francia kormány utján értesül a tanácskozásokról, de azokon nem vesz részt.

A törvényszék érvénytelenítette a nagyszabású aradi selyemcsempészési ügyben kiadott újabb vizsgálóbírói végzést

Elutasították a két bucuresti-i kereskedő szabadlábrahelyezési kérelmét — Csempészs és megvesztegetés címén adott ki újabb letartóztatási végzést a vizsgálóbíró, akinek döntését azonban hatálytalanította a törvényszék

Pénteken délelőtt folytatta Alexandrescu Alexandru aradi vizsgálóbíró, a második számú vizsgálóbírói hivatal vezetője a kihallgatásokat Grosz Izidor és Sternberg Strum, a csempészs miatt letartóztatott bucuresti-i kereskedők ügyében. A mai napon több szembeállítás történt, majd a vizsgálóbíró újabb letartóztatási végzést adott ki, amelyben ezúttal csempészs és megvesztegetés címén rendelt el a vizsgálati fogságot a két kereskedő ellen. Egyben elutasította mindkettőnek szabadlábrahelyezési kérelmét.

Az újabb vizsgálóbírói végzés megállapítja, hogy az előző letartóztatási indokhoz, a megvesztegetéshez újabb vádat kellett csatolni a vámvezérgazgatóság jegyzőkönyve alapján: a csempészs és ez tette szükségessé a második végzést, amelynek nyomán az első automatikusan hatályát veszítette. Pénteken került letárgyalásra a törvényszék második szekciójának Moldovan—Simionescu-tanácsa előtt az ügy és ez alkalommal érdekes jogi vita fejlődött ki a két végzés felett. Blánu ügyész a második vizsgálóbírói döntés jóváhagyását kérte, majd Raicu Aurel dr. kijelentette, hogy a jelenlegi helyzetben a bíróságnak szabadlábra kell helyezni védencét, Sternberget. Kifejtette, hogy nem lehet jogilag ugyanaból az ügyből kifolyólag két letartóztatási parancsot kiadni, mert ezzel mindkettő elveszti érvényét. Mi történjen azzal a vádlottal, aki ellen két parancsot adnak ki — kérdezte — talán két cellát kap, vagy két láncot, csak azért, mert dupla végzést adnak ki ügyében? Hivatkozott arra, hogy a bünygyi vizsgálat az ügyben befejezést nyert, szökés veszélyétől nem kell tartani és kérte a szabadlábrahelyezést.

Grosz védője, dr. Gherman Dante szintén a két letartóztatási végzés körül keletkezett és elvi jelentőségű jogi problémát fejtegette és kijelentette, hogy a joggyakorlat nem engedi meg, hogy ugyanolyan ügyben két vizsgálóbírói végzést hozzanak, hacsak az első nem semmisítik meg. Ez nem történt meg és ez a formahiba önkéntelenül maga után vonja az újabb végzés hatálytalanítását. Az első végzés úgy szól, hogy a két bucuresti-i kereske-

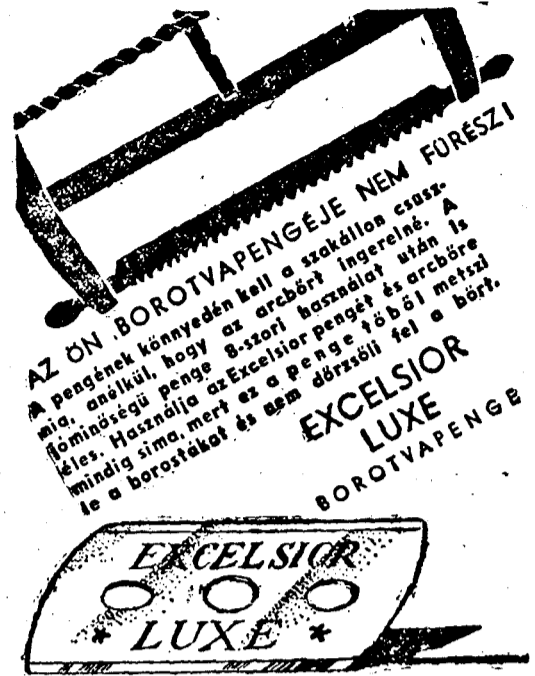
dőt megvesztegetésért helyezik vizsgálati fogságba, amit csempészs érdekében követtek el, a második szerint csempészsét követtek el és ennek érdekében vesztegettek, a két végzés te-

Megbénítja exportunkat viszonyunk a külföldi hitelezőkkel

Gazdasági és pénzügyi kérdések a kormány előtt — 270 ezer font sterling hátralékos angliai adósságunk

Bucurestiből jelentik: A hét folyamán a kormány tagjait továbbra a gazdasági és pénzügyi kérdések foglalkoztatták. Mint ismeretes Victor Antonescu pénzügyminiszter a költségvetés egyensúlya érdekében különböző rendszabályokat fogantatosított, mint: minden kifizetés akreditált öszszégekből történj, a megüresedett köztisztviselői helyeket nem töltötték be, valamint megtiltotta újabb hitelek nyitását. A rendszabályoknak meg volt a kívánt hatásuk. Mint hogy a költségvetési év végétől még öt hónap választ el, a pénzügyminiszter utasította a pénzügyigazgatókat, hogy az adók behajtása továbbra is az eddigi ütemben történjék.

Jelenleg az ország abban a nehéz helyzetben van, hogy külföldi fizetnivalóinak nem tud eleget tenni, mivel az export majdnem teljesen lehetlenné vált, azok az országok, mint Görögország és Itália, amelyekkel kapcsolatban vannak exportlehetőségeink, az exportált áruk ellenértékét nem fizetik ki devizákban. A buza-termést sikerült tel-

Vezérképviselő: Excelsior, Buc., Calea Moșilor, 78.

hát, más sorrendben, ugyanazt tartalmazza. Kifejtette, hogy a csempészs ügyben nem történt tettenérés, tehát vámkihágásról van csupán szó, a megvesztegetésnél is csak kísérletről lehet beszélni, a büntetés tehát nem olyan súlyos, hogy szökéstől lehetne tartani. Bejelentette, hogy ha kell, 50 vagy akár 100 ezer lei kauciót is letesz. Blánu ügyész a második végzés megerősítését kérte, majd a bíróság majdnem egyórás tanácskozás után meghozta érdekes döntését, amelyben

érvénytelenítette a második vizsgálóbírói végzést, azzal az indoklással, hogy az nem felel meg a törvényes követelményeknek.

Jogilag nem lehet két végzést kiadni, anélkül, hogy az első ne hatálytalanítanak és így a második határozat semmis, azonban érvényben marad az első, amelyet a törvényszék is megerősített. Grosz és Sternberg tehát a törvényszéki döntés értelmében továbbra is letartóztatásban maradnak, azonban csupán megvesztegetésért és nem csempészsért.

Újabb forradalom Krétában?

Fantasztikus híradás 30.000 főnyi köztársasági felkeléséről Hivatalosan cáfolják a zendülés hírét

ATHÉNBOI. jelentik: Kréta szigetén újabb forradalom tört ki. Több, mint 30.000 köztársasági érzelmű forradalmár ugyanis fellázadt a kormány ellen. A kormány a felkelés hírére három hadihajót küldött a szigetre 2000 katonával Athénben letartóztatottak 30 köztársasági érzelmű katonatisztet, köztük Panagikaos tábornokot és letartóztatottak 450 polgári személyt, köztük az újonnan megalapított köztársasági párt elnökét, Papandropot is, akiket az Aegaei-tenger egyik szigetére száműzték.

A kormány hivatalosan cáfolja azokat a híreket amelyek arról szólnak hogy Krétában forradalom tört volna ki.

Képkerekezés

modern, tiszta fából (nem gipsz) a legolcsóbban

M. Vajdasucc. **PAULINA KRAUSZ**
Színházépület**Stefánia hercegnő emlékiratai****RUDOLF TRÓNÖRÖKÖS
VÉGRENDELETE****Kikre hagyta vagyonát a tragikus sorsu trónörökös — A megcsalt asszony véleménye Vecsera Máriáról — Bécsben betiltották a hercegnő emlékiratainak terjesztését**

Európaszerte általános érdeklődést keltettek Stefánia hercegnő, Rudolf trónörökös özvegyének emlékiratai, amelyek egyes részleteit az Aradi Közlöny is ismertette. Az alábbiakban az emlékiratok további részleteit közöljük, köztük Rudolf trónörökös végrendeletét:

Az öngyilkosság hírének elterjedése után Stefánia hercegnő el akarta hagyni Ausztriát, ezt azonban etikette- és presztizs-okok miatt nem engedték meg. Végül is a Trieszt mellett Miramare-kastélyba utazott.

Emlékiratait Stefánia hercegnő így folytatja:

„Házasságunk nem volt kezdettől boldogtalan. Bár sokban csalódtam, mégis arra törekedtem, hogy férjemhez közeledjek és kedvében járjak. Azonban minden fáradozásom hiábavaló maradt, mert a trónörökösből hiányzott a családi élet iránti megértés és azon tapasztalatai következtében, amelyet fiatal korában az asszonyok körül szerzett, a nő nemet alig becsülte. Az asszonyt nem tekintette magához egyenrangúnak. Egymáshoz való viszonyunk csak egy időszakban lett bensőségebb; akkor, amikor a remélt trónörökösöt vártuk. A családás-azonban, amit a leánygyermek születése okozott, csakhamar visszavezetett a régebbi, tisztán külsőségeken alapuló viszonyhoz, amelyet még barátságának sem lehetett nevezni. Vágytam a boldogság után, házasságunk azonban még ebben az időszakban sem omlott össze és ez csak a trónörökös életének utolsó két évében következett be, amikor Rudolf teljesen megváltozott“.

Politika és szerelem

Stefánia hercegnő Rudolf tragédiáját elsősorban abban látja, hogy a trónörökös nem volt vallásos lelkiéletű.

„A vallásos érzelmek különösen akkor kötözték el lelkéből, amikor titkos politikai terveivel zsákcuccába jutott. Nem találta meg a visszafelé vezető utat. Politikai céljainak lényege természetesen örök titok marad, mert írásos dokumentumok nem maradtak róla. Utolsó terveit velem sem közölte a trónörökös. Azt hiszem, hogy joggal kevés bizalommal viseltetett irántam. Nem rokonszenveztem azokkal az emberekkel, akik a trónörökösöt teljesen liberális elgondolásaiknak nyerték meg.

Csak annyit tudok róluk, hogy összefüggésben állottak Rudolf kulturális elgondolásaival. Amikor gróf Szögyényi, a trónörökös végrendeletének végrehajtásakor jelenlétemben írásztalának fiókjait kinyitotta és azok tartalmát elégette, a trónörökös politikai terveire vonatkozó feljegyzések is megsemmisültek.

„Különböző jelekből arra lehet következ-

tetni, hogy a trónörökös már régebben foglalkozott azzal a gondolattal, hogy az öngyilkosságot ne egyedül kövesse el. Miután senkit sem talált, aki feláldozta volna magát, Vecsera Mária szenvedélyét használta fel arra, hogy rettenetes kérésével hozzá forduljon. Vecsera Mária típusa volt fajának, olyan nő, amelyet a keleten rengeteget találni. Bécsben egész raja volt a nála sokkal szebb és megnyerőbb külsejű nőknek és a trónörökös hozzá volt szokva ahhoz, hogy neki nem állanak ellent. Nem szerette Vecsera Máriát. Ez a nő csak egy volt a sok között. Vecsera Mária azonban igazán és őszintén szerette a trónörökösöt és örömmel ment vele a halálba. „Annak elismerése, hogy Vecsera Mária szerette Rudolfot, legyen az a virág, amelyet én, a megcsalt asszony ennek a szerencsétlen és elvakított leánynak sírjára helyezek“.

A hercegnő erélyesen tiltakozik ama feltételek ellen, mintha anyagiak is közrejátszhattak volna a mayerlingi tragédiánál, majd pedig, most először, közli a trónörökös utolsó végrendeletét.

„Utolsó végrendeletében, amelynek kelte 1887. május 2. — írja a hercegnő — a trónörökös olyan összegekről intézkedett, amelyekkel tulajdonképpen nem is rendelkezhetett. Ez az eddig még nyilvánosságra nem került végrendelet, amelyet a trónörökös sajátkezűleg írt birtokomban van. A végrendelet szövege a következő:

„Az alábbi végrendeletet szellemi képességeim

Bérma ajándékok

5888 nagy választékban, legolcsóbban

BUSCHI óras és ékszerésznél
Str. Bratlanu, (Minorita palota) szerezhetők be.**Pacha Agoston dr. püspök
ünnepélyes fogadtatása Aradon****Szombat délután négy órakor érkezik bérma körútján Aradra a megyéspüspök**

Dr. Pacha Agoston püspök szombat délután 4 órakor érkezik meg bérma körútján Aradra, ahol ünnepélyes fogadtatást készít elő számára az aradi katolikus egyházközség vezetősége és a különböző vallási egyesületek. A Timisoaráról érkező püspök a megyeháza előtt felállított és virággal diszitett sátor előtt száll le autójáról. Átöltözik miseruhába és fogadja az egyházközség vezetőségének, valamint a Magyar Párt kiküldötteinek üdvözlését. Az iskolai növendékek és különböző egyesületek az utast két oldalán helyezkednek el fél 4 órakor a rendezők utasítása szerint és ott

teljes birtokában sajátkezűleg írtam és áldatosan arra kérem Ö Császári és Királyi Apostoli Felségét, hogy eme végrendelet végrehajtásának fáradságát kegyeskedjék elfogadni és Erzsébet lányom gyámságát elvállalni. Ingó és ingatlan vagyonom általános örökösévé Erzsébet lányomat nevezem meg. Feleségemnek, Stefániának élete végéig összes vagyonom haszonélvezetét biztosítom. Ujra való férjhezmenetele esetén a haszonélvezeti jog megszűnik és Erzsébet lányomra száll át. Lányom férjhezmenetele esetén a haszonélvezet feleségem és lányom között egyenlő arányban megoszlik.

Egy trónörökös hagyatéka

A fentiekben kívül még a következőképpen intézkedem:

1. Ötvenezer forintot titkárságom vezetőjének, von Spindler ezredesnek adományozok. Ennek elhalálása esetén ezt az összeget fia, míg az ő elhalálása esetén leánya kapja.

2. Huszezer forintot gróf Karl Bombelles főudvarmesternek hagyok. Abban az esetben, ha ő már nem lenne életben, ez az összeg általános örökösére száll.

3. Harmincezer forintot feleségem beldtása szerint a személyzet azon része között osszának szét, amelyről tudják, hogy különösen jól szolgált ki engem.

4. Az aquarellekkel diszitett nagy szekrényt (a bécsi iparosok nászajándékát) az udvari gyilteménynek hagyom.

5. Kardjaimat és vadászfegyvereimet, valamint vadásztroféjaimat barátaim között osszák szét emlékképpen. Ami pedig megmarad, azt komornyikjaim és inasaim kapják.

6. Vadász és luxuskutyáimat vadászaimra és a Wienerwald, valamint a Donau-Auen személyzetére hagyom.

7. Ruháimat, fehérneműimet, cipőimet inasaimnak hagyom.

8. Természet-történelmi és tudományi gyűjteményemet bécsi tanintézetek között ossza szét a feleségem.

Bécsi és laxenburgi írásztalaimat feleségem jelenlétében gróf Szögyényi László nyissa ki és azok tartalmát beldtása szerint semmisítse meg vagy pedig vigye magával.

Saját aláírásommal és pecsétemmel bizonyítom, hogy ez a végrendelet saját akaratom.

Bécs, 1887. május 2.

RUDOLF.

Bécsi jelentés számol be arról, hogy az osztrák szövetségi kormány Stefánia hercegnő „Császárné lettem volna...” című könyvének terjesztését egész Ausztriában betiltotta. A könyv Ausztriába való bevitelét ötezer schillingig terjedő bírsággal és három havi fogházzal büntetik.

POSTAVARIA WIESEL

STR. I. G. DUCA (volt Bucur)

Megérkeztek a téli saisonra: Scherg, Zimmermann és Dorobanți exclusiv angol fonálkülönlegesség gyártmányai dus választékban, rendkívül olcsó engros árban.

5570

Minden szordán, szombalon
és vasárnap délután 5 órától**Táncos tea-est**a Gambrinus disztermében
(Iparos Kulturház).

Belépti díj nincs. :: Rendes árak.

Dr. Lukáts Jenő aradi gyermekorvos tragikus halála

Szívbenulás okozta halálát az aradi gyermekórház volt igazgató-főorvosának — Szombaton délután fél 3 órakor lesz a temetés —

Arad társadalmának súlyos vesztesége van. Ma délelőtt tíz óra körül váratlanul, tragikus körülmények között elhunyt dr. Lukáts Jenő gyermekorvos, az aradi Gyermekórház volt igazgató-főorvosa. Hirtelen halála általános megdöbbenést keltett Arad előkelő társadalmi köreiből és barátainak, ismerőseinek széles táborában.

Dr. Lukáts Jenőt — mint emlékeztető — körülbelül két évvel ezelőtt *szerencsétlenség érte*. Miközben a garázsban autóját vizsgálta, a benzintartály kigyulladt és az égő benzint követve Lukáts dr. súlyos égési sebeket szenvedett. Barátai és jóismerősei napokon át valóságos megostromolták a szanatóriumot dr. Lukáts betegsége idején és a szanatóriumi szoba kis virágoskert volt. Ekkor nyilvánult meg igazában mindaz a nagy szeretet, ami az orvos személyét egész életében körülvette. Hosszu ideig feküdt súlyos sérüléseivel, amelyek begyógyultak ugyan, de ez az izgalmas incidens az orvos szívét rendkívüli módon elővette. A baleset óta állandóan voltak kisebb szívrohamai. Erről azonban csak igen kevesen tudtak és Lukáts dr. látszólag teljesen egészségesen végezte mindennapi munkáját. Ezelőtt három nappal a szokottnál súlyosabb szív-attak jelentkezett. Kollégái, akik Lukáts dr.-t megvizsgálták, súlyos szív működési rendellenességeket konstataáltak és azt tanácsolták, hogy hosszabb ideig maradjon ágyban. Ki tudja, ha ezt a tanácsot betartja, talán nem következne be a katasztrófa. Lukáts Jenő dr., ez a rendkívül lelkiismeretes és munkaszerető orvos azonban mindössze csak két napig feküdt, szerdán már felkelt és megkezdte rendeléseit. Tegnap este feleségével együtt a Lloyd Klubban volt, ahol jókedvűen rözizett és betegségeknek semmi jelét nem árulta el. Az éjszakát is nyugodtan töltötte el. Reggel a szokott időben, nyolc óra után felkelt, megreggelizett, majd rendelőjébe ment. Tíz órakor elfogyasztotta-tízóraiját. Ekkor szétülni kezdett, újabb rosszullet tünetei jelentkeztek. Ledőlt a rendelőben levő pamlagra, ahol néhány percig pihent, amikor jobban lett, bement feleségéhez a hálószobába és ezt mondta:

— *Ugy látom, a tegnapi szívroham komolyabb volt, mint gondoltam. Jobban kell vigyáznom magamra.*

Ekkor visszafelé indult a rendelőbe, a következő pillanatban azonban összeesett és elvesztette eszméletét.

Menhetetlen

Hozzáértő azonnal orvosokért siettek. Először dr. Windholz Béla érkezett meg, majd sorban egymásután dr. Posgay István, dr. Stauber Andor és dr. Dohány Sándor, mire azonban a Bohus-palotai lakásba jutottak, már nem segíthettek, mert dr. Lukáts Jenő halott volt. Az orvosok egyértelműleg megállapították, hogy a tragikus sorsu orvost szívbénulás érte és ez okozta halálát.

Lukáts Jenő dr. mindössze 53 éves volt. Pestről származik, ott végezte egyetemi tanulmányait is. Egy ideig a pesti egyetem Kórhonctani Intézeténél dolgozott, majd a Szent László-kórházban tevékenykedett. 1911-ben került Aradra, mint a Gyermekórház kinevezett igazgató-főorvosa. Egészen 1919-ig állott a kórház élén és az intézetet nagy hozzáértéssel, szaktudással és szívósággal vezette. 1915-ben bevonult és végigküzdötte az egész világháborút, amikor több kitüntetést szerzett. A háború alatt az Andrányi- és Neuman-kórházak főorvosa volt. Ezután már csak rövid ideig, az impériumváltozás bekövetkeztéig maradt a Gyermekórház élén.

Lukáts Jenő dr. tragikus halálának a híre szinte percek alatt elterjedt Aradon és minde-

nütt, ahol ismerték ezt a rendkívül képzett, végtelenül rokonszenves embert, mély megdöbbenést keltett. Lukáts Jenő dr. tetőtől talpig, a szó legszorosabb értelmében vett urjember típusa volt. Közvetlen, barátságos, aki nemcsak az előkelő aradi társaságoknak volt szeretett és kedvelt tagja, hanem rövid idő alatt elnyerte minden ismerőseinek rokonszenvét, elsősorban a gyermekekét, akik kezelése alatt állottak. Munkájában, kötelességteljesítése közben Lukáts dr. nem ismert megkülönböztetést és a gazdag vagy szegény gyermeket egyforma lelkiismeretességgel vette gyógykezelése alá. A békeidőben a Stefánia Anya és Csecsemő Védőszövetség egyik aradi rendezőjét vezette és a rendelőt a szövetség megszűnése után továbbra is fenntartotta és egészen haláláig minden délelben lelkiismeretesen megjelent a rendelőben. Egyik alapítója volt az áldásos működésű Erdei Iskolának. Ami Lukáts Jenő dr. szaktudását illeti, orvoskollégái is elismerték róla, hogy Arad egyik legátfogóbb intelligenciájú orvosa, ama kevesek egyike, aki állandó kontaktusban volt a gyermekgyógyászat problémáival, fejlődésével és maga is élénk szakzsurnalisztikai tevékenységet fejtett ki.

A gyászoló család

Dr. Lukáts Jenőnek Budapesten él egy fivére, Lukáts Károly, aki tekintélyes vállalati igazgató. A mindenki által kedvelt, rokonszenves orvos halála Aradon általános részvételt

keltett. Dr. Lukáts Jenő halálával olyan valaki távozott az élők sorából, aki mint ember is az orvos magasabbrendű szemüvegén át tekintette a világot és mint orvos is mindenkor elsősorban ember maradt. Elhunytát felesége és Marika nevű kisleánya gyászolják. Felesége néhai Herzl Bernátnak, az aradi vagongyár egykori vezérigazgatójának leánya. Az elhunyt anyósa, aki később dr. Pálmai Lajos volt aradi és jelenleg budapesti előkelő közjegyzőhöz ment feleségül, nemrégiben Aradon járt és hétfőn utazott vissza Budapestre. Dr. Lukáts Jenő temetése szombaton délután fél 3 órakor lesz a Bohus-palotabeli lakásból és a Felsőtemetőben helyezik örök nyugalomra.

Adósérelmeket tárgyalt az aradi Háztulajdonosok Egyesülete

Félévnél rövidebb lakbérszerződés után is fizelhető az illeték

Az Aradi Háztulajdonosok Egyesületének választmányára dr. Demian Aurel elnökletével ma ülést tartott, amelyen több fontos sérelm ügyével foglalkoztak. Az egyik régi panasza a lakbérleti illetékekkel kapcsolatos. Az egyesülethez ugyanis sűrűn érkeznek be panaszok, egyrészt, hogy az illetékfizetés igen lassan és nehézkesen történik, másrészt pedig, hogy a pénzügyigazgatóság hat hónapnál rövidebb tartamu bérszerződések utáni illetéket nem fogadnak el, holott a törvény világosan intézkedik arról, hogy bármilyen időtartamu bérszerződés érvényes az illetékfizetés szempontjából. Az egyesület elhatározta, hogy felkéri a pénzügyigazgatóságot, egyrészt annak érdekében, hogy nagyobb személyzet álljon a közönség rendelkezésére, másrészt, hogy figyelmeztesse a lakosságot, hogy a szerződés! illetéket a lakónak kell fizetnie. Egyben pedig felhívja a pénzügyigazgatóság figyelmét arra, hogy a törvény értelmében a hat hónapnál rövidebb tartamu lakbérszerződések után is el kell fogadni az illetéket.

Ezután a másik fontos kérdéssel, az adófizetések körüli sérelmekkel foglalkozott a választmány. Ráműtattak arra, hogy sok esetben olyan háztulajdonosokkal szemben is elrendelnek foglalást, sőt árverést, akik az esedékes adóévnegyedre adójukat az első napokban még nem fizették be, noha a törvény öt százalékos adómegettérítésben részesíti azokat, akik az esedékes évnegyed közepéig egyenlítik ki adójukat. A választmány elhatározta, hogy ebben az ügyben is interveniál a pénzügyigazgatóságnál. Az egyesület vezetősége egyben pedig felhívja a tagokat, hogy bármily sérelmük van, azzal forduljanak az Eminescu-ucca 28. szám alatti titkárságnak. A vezetőség ugyanakkor arra is figyelmezteti a háztulajdonosokat, hogy ne hagyják magukat

egyes tisztviselőktől befolyásolni és úgy a házbérszerződési illetékfizetés ügyében, mint minden más kérdésben ragaszkodjanak a törvény helyes értelmezéséhez.

CORSO 3, 5, 7 $\frac{1}{4}$ és 9 egynegyed órák.

Déután 3 órakor mérsékelt helyárak.

EGGERTH MARTA

nagysikerű énekes vizitációslátogató

A szőke Carmen

Wolfgang Liebeneiner,

Ida Wüst.

Leo Slezák.

Jegyelővét vasárnapra!

Kedvezményes jegyek érvénytelenek!

SELECT 5, 7 $\frac{1}{4}$ és 9 $\frac{1}{4}$ órák

Lángol a Volga

Turjansky mesterrendezése.

Albert Prejean, Nathalia Kovanko, Inkisinoff.

URANIA 5, 7 $\frac{1}{4}$ és 9 $\frac{1}{4}$ órák

Heidelbergi diákélet

Gyönyörű kiállítás, csodaszép muzsikájú romantikus film.

Főszereplője: **GRETE NATZLER**

Jön: **Feltámadás**. Tolstoj világhírű műveinek filmváltozata. Rendezte: Ruben Mamoulian. Főszereplői: Anna Sten és Fredric March.

Peer Gynt. Ibsen darabja nyomán. Főszereplő: Hans Albers.

HIREK

A törvényesség lovagja

Az analómig elcsépelet axióma, hogy sehol a világon nem hoznak oly bölcs törvényeket, mint nálunk. Törvénytermésünk mennyiségben és minőségben egyaránt előkelő helyet biztosít az ország számára a civilizált világban.

Az is közismert viszont, hogy kevés helyen ismerik és respektálják oly kevéssé a törvényt, mint éppen Romániában. Egy volt miniszterelnök határozta meg cinikusan ezt az állapotot, midőn kijelentette, hogy a törvény azért van, hogy az embereknek legyen mit megszegnie.

Ebben a szomorú helyzetben vigasztaló megnyugtatóként bukkan fel a devizaszelhámos Vasilescu erőteljes figurája.

A 25 millió devizapanama tárgyalásán történt. A per egyik koronatanujaként Constantin Stoicescut, a Banca Nationala igazgatóját hallgatták ki. A tárgyalás anyagát a devizatörvény képezi, amelyet a belgák, svédok, etc. Vasilescu és társai segítségével ki akartak játszani. A törvény szerzője maga a kihallgatott koronatanu. Magyarítani készül a törvény egyik szakaszát, de nem jut eszébe annak szövege, mire a bírósághoz fordul.

A tanácselnök keresi dossziéjában — nincs. Az ügyész kifordítja az asztalra aktatáskájának tartalmát. Nincs. Az ügyvédek össze-vissza dobálják aktacsomóikat, amelyek közül füzetes regények, újságok, és egyébek is előkerülnek.

A törvény azonban nincs sehol. A devizatörvény, melynek alapján az ügyész vádbeszédet készül mondani, az ügyvédek védőbeszédet és amelyre hivatkozva, a bíróság ítéletet hoz.

A kínos helyzetet azonban megmentette valaki. Constantin Vasilescu a per fővédője.

Elegáns mozdulattal zsebébe nyult és a bíróság asztalára helyezte a keresett törvény szövegét. Az egyedül volt a teremben, aki a törvény szövegét magánál hordta.

És ő is csak azért, hogy legyen mit kijátszania.

— **ESŐS, KÖDÖS IDŐ.** Mérsékelt szél, újabb erős borulás, több helyen köd, sok helyen eső. Az éjjeli lehülés gyengül, a nappali hőmérséklet nem változik. Egy-két nap múlva újból megélenkülő szél és erősödő lehülés.

— **Ma: hivatali munkaszünet.** Szent Demeter mai ünnepén közhivatali munkaszünet van.

— **Nemzetközi pilóták** Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Ma délután megérkeztek Bucurestibe a vasárnapi replómeeting első vendégei, akiknek fogadtatására Bibescu herceggel az élen számos román pilóta jelent meg. Délután három órakor Brasovból érkezett egy replócsoport, míg fél-négy órakor megérkezett a három gépből álló csehszlovák küldöttség, amely hivatalosan képviseli a csehszlovák hadirepülőket. Megérkezett egy lengyel repülőgép is.

— **Állir a magyar igazságügyminiszter távozásáról.** Budapestről jelentik: Egyes lapok megírták, hogy Lázár Andor magyar igazságügyminiszter a közel napokban távozik helyéről. Illetékes helyen erőlyesen cáfolják ezt a hírt, amelynek az a célja, hogy a küszöbön álló debreceni választások hangulatát befolyásolják.

— **AZ ARADI PÉNZÜGYIGAZGATÓSÁGRA MA MEGÉRKEZETT A NYUGDIJAK KIUTALÁSA.** A nyugdíjak kifizetését hétfőn kezdik meg a következő sorrendben: Október 28-án katonai nyugdíjak és a K. L. M-ből polgári nyugdíjasok, Október 29-én: N. O. P. R. S. 30-án T. U. V. Z. A. B. 31-én: C. D. E. F. G. H. I. J. kezdőbetűs nyugdíjasok, november 1-én pedig azok jelentkezők, akik nem adták be idejében nyugdíjkönyveiket. A nyugdíjkifizetés abban a teremben történik, ahol a nyugdíjosztály hivatala van. Itten két pénztárt állítanak fel. Az a terv tehát, amely szerint a kerületi adóhivataloknál fizetnék ki a nyugdíjakat, egyelőre nem valósul meg.

— **A külföldön nagy sikert aratott Tarpan hajósepp (nem hajvíz) már belföldön is minden gyógytérben és drogueriában kapható.**

— **Magyar—lengyel és magyar—német kulturális egyezmény készül.** Budapestről jelentik: Hóman Bálint magyar közoktatásügyi miniszter november első napjaiban Varsóba utazik, hogy az osztrák és olasz kulturális egyezmény után megkösse a magyar—lengyel kulturális egyezményt. Először Hómant ünnepélyes fogadtatásban fogják, később pedig a lengyel fővárosban. Visszaérkezése után a magyar kultuszminiszter Berlinbe utazik a német—magyar kulturális egyezmény megkötése érdekében.

— **Ítélet a budapesti olajpanama tettesei felett.** Budapestről jelentik: Hefeken keresztül tartó tárgyalás után ma hirdették ítéletet a budapesti királyi büntetőtörvényszék az „Imperial” olajpanama néven ismert bűnrügyben. A bíróság bíróinak mondta ki folytatólagosan elkövetett csalásában Salgó Imrét, az „Imperial” társaság vezérigazgatóját, azután Komlós Hugó vegyész-mérnököt, Józsa Imre és Kiss András előmunkásokat és Salgót 3 évi fegyházbüntetésre és 2000 pengő pénzbüntetésre. Komlóst 2 évi fegyházra és a két előmunkást 8 hónapi börtönbüntetésre ítélte. A vádlottak között szerepelt két MÁV-felügyelő, akik hivatalos hatalommal való visszaéléssel voltak vádolva, felmentette a vád alól a bíróság.

— **NÉMET TANÁR KAPTA AZ ORVOSI NOBEL-DIJAT.** Stockholmból jelentik: Az orvosi Nobel-díjat ebben az évben Stemann német orvosnak, a freiburgi egyetem tanárának kélték oda.

— **November 5-én dönt a központi revíziós bíróság az aradvárosi kéménysepről szabályrendelet-terv felett.** Ismeretes, hogy az aradi kéményseprők fellebbezéssel éltek a város új kéményseprési szabályrendelet-tervével szemben, amely új kerületekre osztja a várost és a régi csatládi jogot megsemmisíti. A város egy bucuresti ügyvéddel képviselteti magát a legfelsőbb közgazgatási bírói fórum előtt.

Hihetetlen história

Linzben egy munkanélküli egy francia gyárosnak átadott öt sillinget, amelyet a gyáros az uccán eladott. Három hónappal később a munkanélküli a gyárostól levelet kapott, amelyben értesíti, hogy franciaországi gyárában alkalmazta és a levélhez csatolta a francia hatóságok tartózkodási engedélyét is, továbbá két darab, egyenkint háromezer frankról kiállított csekket, azzal, hogy az egyiket az utazásra használja fel, a másikkal pedig szüleit támogassa, amíg Franciaországból eleget küldhet majd haza. A munkanélküli erre megcsipte a karját és kiadta, hogy — ébren volt...

— **Házasságok.** Hosszpodár Miklós ismert aradi kelmekestő huga: Irénke és ifj. Mádi Sándor graikus ma, szombaton este 8 órakor esküvőnek egymásnak örök hűséget az aradi református templomban.

Salamon Jolán és Weisz József október 27-én, vasárnap délután 2 órakor tartják esküvőjüket az aradi orth. izr. templomban. (Minden külön értesítés helyett).

— **A BUCURESTI-MAGYAR KIRÁLYI KÖVETSEG** folyó hó 28-án a Str. Gogu Cantacuzino 65. szám alá költözik.

— **Róna és Szendrey** kapták meg a timisoarai színházat. A timisoarai magyar színház bérletére az idén három pályázat érkezett be és pedig a Kádár Imre dr. vezetése alatt álló „Thália” részvénytársaság, Ferenczy Gyula dr. szinigazgató, valamint Róna Dezső és ifjabb Szendrey Mihály aradi szinigazgatók együttes beadványa. A város vezetősége tegnap döntött és a színházat a szini szezonra Róna Dezső és ifj. Szendrey Mihály igazgatóknak adta ki.

— **Kenyérharc az aradi pékfronton.** Aradváros vezetősége pénteki ülésén tárgyalta az aradi pékipari szindikátus beadványát, amelyben azt kérték, hogy a nem aradi kenyérsütők számára tiltsák meg a kenyérárusítást az aradi piacokon vagy kilónkénti 1 lejes városi illetékek terhelék meg. A városvezetőség a kérelmet elutasította, mert legelső sorban is nem kívánja kiltani a pecicai kenyérárusokat, akik öcső és jó kenyérsütő járnak be az aradi piacra közel száz éve már.

Öslénytani probléma

— Nos, Kollega ur, most melyik végére tegyük a farkát...?

— **LEFAGYTAK AZ UJJAI EGY OROSZ PILÓTÁNAK A SZTRATOSZFÉRA HATÁRÁN.** Moszkvából jelentik: Jevszejevnek, a híres orosz pilótának sikerült egyszerűes repülőgépen feljutnia a sztratoszféra határára. Tizenhárom kilométer magasba jutott és utján, amely másfél óra hosszat tartott, saját maga által feltalált oxigénfejlesztő készüléket használt. A repülőgép mérőeszközeinek tanúsága szerint Jevszejev olyan légrétegbe került, amelyekben fagyponot alatt ötven fok volt a hőmérséklet. Noha Jevszejev különleges szőrmekezttyűket viselt, jobbkezén mégis lefagytak az ujjai. Sikerén felbuzdulva, a szovjet-orosz pilóta most új magassági rekordot akar felállítani repülőgéppel. A jelenlegi rekordot Renatu Donatt olasz repülőhadnagy állította fel, aki 1934-ben csaknem tizenhat kilométernyi magasságba jutott el.

— **Kísért az 1914-es világháború emléke.** Párisból jelentik: Lille közelében egy földműves szántás közben 350 nagykabrió ágyulóveget talált, amelyek még a világháború idejében maradtak ott elrejtve. Az ágyulóvegek súlya 8000 kiló.

— **Halálozás.** Özv. Komlós Dezsőné szül. Schönfeld Malvina, az aradi fotyammérnök hivatalt néhai igazgatójának özvegye péntek reggel elhunyt. Temetése 27-én, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a Str. Matasari (Tisztviselői-telep) 34. számú gyászházából. Az elhunytat fia: Komlós Elemér, az ismert zeneszerző és neje gyászolják.

— **Panaszok az aradi cukorgyár ellen.** Az aradmegyei cukorrépa-termelők több ízben panasszal fordultak a cukorgyár ellen a Cukorrépa-termelők Szövetségéhez, amely viszont ezeket a panaszokat a földművelésügyi minisztériumhoz továbbította. A minisztérium végül is úgy döntött, hogy a helyzet tisztázása végett vizsgálatot rendel el a panaszok ügyében. A vizsgálat levezetésével a minisztérium Popescu Nicolae, az aradkerületi Mezőgazdasági Kamara elnökét bízta meg, aki úgy döntött, hogy a vizsgálatot a jövő héten kezdi meg. Popescu Nicolae ezért felkéri a cukorrépa-termelőket, valamint a Cukorrépa-termelők Szövetségének képviselőit is, hogy a jövő hét szerdáján délelőtt 10 órakor jelenjenek meg hivatalában, ahol megkezdül a panaszokkal kapcsolatos tárgyalások.

— **Két betörés Aradon.** A felháborító módon elszaporodott aradi betörések sora tegnap ismét szaporodott kettővel. Az egyik betörést Segali Hugó, Str. General Gligorescu 12. szám alatt lakó mérnök lakásába követték el. A mérnök amikor tegnap az esti órákban hazajött hivatalából, a legnagyobb megdöbbenéssel konstataálta, hogy lakásának ajtaja tárva nyitva van. A lakás előszobájában felakasztott kabátok és más ruhadarabok mind eltűntek. A mérnök kára közel 15 ezer lejt tesz ki. — A másik betörésről Stein Márton, Str. Stirbei Voda 9. szám alatti lakos tett jelentést a rendőrségen. A feljelentés szerint ismeretlen tettesek az éjszaka folyamán behatoltak Stein lakásába és onnan 7500 lei készpénzt vittek el. Megállapítható, hogy a betörők álkulccsal dolgoztak. A rendőrség mindkét betörés ügyében erőlyes vizsgálatot indított.

— **Rendőri hírek.** Nagy Dénes, Str. Ratu 37. szám alatti kocsi ma feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik állítása szerint a Kristyóri-féle pékség udvarán tegnap rátámadtak és súlyosan bántalmazták. A rendőrség az ügyben megindította a nyomozást. — Cheveresan Filip Str. Raicu 65. szám alatti lakos bejelentette a rendőrségen, hogy délelőtt 11 órakor a városháza kapuja alól ellopták 3045. számú 3000 lei értékű „Meteor” kerékpárját. A vizsgálat megindult. — Toma Ioanné, Remus-uccai lakos ma kétségbeesve jelentette a rendőrségen, hogy Toma Stoluta nevű 8 esztendőes kisgyermeké eltűnt hazájáról. A rendőrség megindította a nyomozást a gyermek kézrekerítésére.

— **Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségeknél,** vérszegénység, sápadtság és lesoványodás eseteiben reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz az emésztőszervek működését hathatósan előmozdítja s így megkönnyíti a tápanyagok vérbejutását. Az orvosok ajánlják.

— **Hányzik a villanyvilágítás a viaduktról.** Zabb Stefan interimár-bizottsági tag bejelentette a városvezetőségnek, hogy a gradiste-telepi lakosság panaszodik amiatt, hogy a helyreállított viadukton vaksötétség uralkodik az esti óráktól kora hajnalig, nincs világítás. Annak ellenére, hogy a város technikai ügyosztályának tudomása szerint négy villanyégőt szereltek fel a viaduktra, a városi interimár-bizottság oly értelemben döntött, hogy ismétellen ellenőrizi, hová tűntek a vasuti átjáróról a villanyégők...?

A budapesti ping-pong-világbajnokság eredményei

Budapestről jelentik: A városligeti sportarénában ma folytatták a nemzetközi asztali teniszmérkőzéseket, amelyek folyamán ma sor került a magyar válogatott és a világválogatott erőpróbjára is. Ennek során Barna világbajnok győzött az osztrák Kohn ellen 21:16, 19:21 és 21:14 arányban. Ehrlich lengyel győz Házy ellen 21:15, 19:21, 21:12-re. A nap meglepetése Kohn győzelme Szabados volt világbajnok felett, akit 21:16, 21:17-re vert. A pénteki nap eredménye az, hogy a világválogatott vezet Magyarországnak ellen 2:1-re.

A női egyesben Király Baba győz Gál Magda ellen 21:14, 14:21, 21:13-ra.

A nemzeti-parasztpárt folytatólagos népgyűlései Rovinen, Pecican, Savarsinban és Mandrulocon

Szombaton, október 26-ikán, Szent Dimitrie napján, délelőtt fél 10 órakor, Rovinen nagy népgyűlést tart a nemzeti-parasztpárt arad megyei szervezete. Fel fognak szólalni dr. Banescu Ivan helyi kerületi főnök és a központi részéről Babescu ezredes, dr. Lazar Aurel és dr. Barbus Victor és egy helybeli földesgazda. A rovineiek előreláthatólag nagy számban jelennek meg a népgyűlésen, amelyen érdekes politikai kijelentések hangzanak majd el a szónokok részéről, magyar nyelven. Ugyancsak szombaton délután 3 órakor Mandrulocon közönségszűlés lesz népgyűlés, amelyen az ottani és a környékbeli párt-hívek fognak megjelenni. Itt fel fognak szólalni Teodorescu Ilie kerületi főnök, Adam Nicolae volt képviselő, földesgazda és Ardelean Constantin.

Vasárnap délután 3 órakor Pecican tart a párt népgyűlést, amelynek szónokai dr. Banescu kerületi főnök, dr. Cosma főesperes, a párt elnöke, Babescu ezredes, dr. Botioc Alexa, dr. Grigorovici, Popescu Florian és dr. Raicu Aurel lesznek. Vasárnap délután 3 órakor Savarsinban lesz a megyében az utolsó népgyűlés, amelyen beszédet mondanak Adam Nicolae, Teodorescu Constantin, dr. Lutai Cornel, Pacuraru Ielkész, helyi kerületi főnök, Ungureanu Ioan és dr. Lazar Augustin volt prefektus.

— **Urvacsoraosztás a református templomban.** Október 27-én, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel tartandó istentisztelet után az újbor áldásának elvétele alkalmából urvacsoaraosztás lesz a református templomban. Prédikál és urvacsoarát oszt: uzoni Kovács Zoltán lelkész.

— **Az aradi pénzügyigazgatóság nyugdíjostálya felhívja özv. Kunnerth Vilmosné, hogy saját érdekében jelentkezzen a nyugdíjostály főnökénél.** Nyugdíjogosultságát ugyanis elismerték és erről kapja meg a hivatalos elismerést.

— **Áramszünetelés.** A villanytelep igazgatósága értesíti a n. b. fogyasztóközönséget, hogy nagyobb mérvű javítások miatt október 27-én, vasárnap — kedvező idő esetén az áramszolgáltatás szünetelni fog. Reggel 8 órától déli 12 óráig: Calea Radnei, Bul. Carol, Gen. Dragalina, Malul Domniței, Malul Mursului, Calea Saguna, Str. V. Stroescu, Brancovici, Baritiu és Gh. Lazár és az ezen utcák által határolt részeken.

— **Új mozi nyílt meg Lipován.** E héten nyílt meg Lipován a Ladányi-féle főúti házban az új „Corso” mozi, amely a kor követelményeinek megfelelően teljes komforttal és a legmodernebb technikai felszereléssel várja a közönséget. A gyönyörűen kifestett helyiségben rejtett világítás és kényelmes ülőhelyek szolgálják a közönség kényelmét. A tökéletes hangleadást újonnan felszerelt modern gépek biztosítják. A mozi vezetését Fedor Lajos vette át, akinek szakértelme garancia arra, hogy Lipova közönsége kifogástalan mozi-előadásokat kap.

— **„Sors és szabadság” összefoglaló cím alatt tartja meg vasárnap előadását a Teozófiai Társaság rendezésében Rusu Silviu ur az Aradi Kereskedelmi Testület nagytermében: Bul. Regina 13., délután 6 órakor.**

— **Ma az alanti gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:**

HAJÓS: Bulv. Rog. Maria 8.
KAIN: Piata Avram Iancu
NIEDERMAYER: Piata Szt. Sava.

**Nekem
nagyszerűen
használt**

SCHERK
Vezérképviselő
«Excelsior»
București I,
Calea Moșilor, 78.

Tegyen úgy mint én. A recept egyszerű: tisztítsa arcbőrt reggel és este Scherk - arcvizellel! Akkor eltűnnek a pattanások és a mitesszerek. Üvegek à Lei 62", 103", 164", 300", 475".

Lotion
Faciale
Scherk

A tanköteles magyar gyermekek kétharmada sem részesül magyarnyelvű oktatásban

261.400 magyar nemzetiségű tanuló közül csak 76.000 jár felekezeti magyar iskolába — Adatok a magyar nyelvű elemi oktatás ardeali hanyatlásáról

Az „Erdélyi Iskola” című folyóirat legutóbbi számában dr. György Lajos tollából rendkívül érdekes cikk jelent meg, amely szemléltető és megdöbbentő adatokat tár elénk az ardeali magyar népoktatás utolsó másfél évtizedéről. A cikket — amelyet R. Szében András statisztikai mérlege alapján írtak — kivonatossan az alábbiakban közöljük:

Sok ideig teljes tájékozatlanságban voltunk, — írja dr. György Lajos, — nemcsak az ardeali magyar kisebbségi, hanem általában a többségi román népoktatásügy terjedelméről és állapotáról is. Nemrégiben azonban megszűnt ez a bizonytalanság. A román közoktatásügyi minisztérium kiadta az ország összes elemi iskoláinak közönségszűlése részletes statisztikáját és nyilvánosságra hozta az oktatás-ügynek 1921—1929-re vonatkozó adatait gyűjteményét. E két kiadvány alapján állította egybe R. Szében András az ardeali magyarság másfél évtizedes népoktatásának statisztikai mérlegét. A statisztikai táblázatokból megtudjuk, hogy

1932-ben Ardealban 822 magyar tannyelvű felekezeti iskola működött, 1459 tanulóval s ezekben a tanulók száma 75.590 volt.

Felekezeti magyar iskolát Ardeal valamennyi vármegyéjében lehet találni, legnagyobb számmal a magyarságlakta helyeken. Legtöbb magyar tannyelvű iskolája, számszerint 141, Mures vármegyének van.

A magyar gyermekek százezres tömegét tartja kezében az állami iskola

Az 1933. évi román statisztikai évkönyv szerint 1931-ben Romániában 261.400 magyar nemzetiségű, tanuló-korban lévő gyermek volt. Mivel a felekezeti magyar iskolák tanulóinak száma kerekén 76.000, világosan látható, hogy

a tanköteles magyar gyermekeknek több, mint kétharmada nem részesül magyar oktatásban.

Még pedig a statisztikai adatok bizonyossága szerint az 1931—32. iskolai évben állami elemi iskolába járt 42.750 református, 50.625 katólikus, 5825 unitárius, 4464 evangélikus, összesen 130.663 magyar tanuló. Ezekből az adatokból látni ki először, hogy

a magyar gyermekek százezres tömegét tartja kezében az államj elemi iskola Ardealban.

Az összes ardeali állami elemi iskoláknak csak 5.1 százalékában folyik magyar nyelvű oktatás, noha a magyar tanulók aránya ezekben az iskolákban 1926-tól 1931-ig 17.4 és 15.9 között ingadozott.

Allamsegélyt a felekezeti magyar iskoláknak!

A különböző hiányok orvoslásának legalkalmasabb módja volna, ha az állam a kisebbségi felekezeti iskoláknak megfelelő államsegélyt nyújtana, hogy a megnövekedett szükségletet el tudják látni. A husz év előtti és a mostani állapot összehasonlításából az tűnik ki, hogy a magyarnyelvű oktatást ellátó elemi iskolák száma Ardealban 1346-al, azaz 54.1 százalékkal csökkent. Ez a súlyos visszaesés annál kiáltóbb, minthogy a háború után a közoktatásügy terén mindenütt erős fejlődés tapasztalható. Így Ardealban is a román elemi iskolák száma 1914-től 1932-ig 2768-ról 3978-ra szökött, ami 42.8 százalékos emelkedést jelent. Ezzel szemben

a magyar tannyelvű elemi iskolák száma 54.1 százalékkal jóval a magyarság arány-száma alá esett.

Igy az a jelenlegi helyzet, hogy amíg 766 román lakosra jut egy román elemi iskola, addig 1647 magyar lakosra esik átlag egy olyan iskola, ahol a tantervtől korlátozott keretben a saját anyanyelvén tanulhat a magyar tanuló.

A magyarság nagy erőpróbája

Az itt felsorolt számadatok nemcsak tájékozódást nyújtanak egy olyan területen, ahol eddig nem láttunk tisztán, hanem igen sok érdekes és értékes tanulságot is nyújtanak. Elénk tárják ezt a komoly helyzetet, hogy a romániai és ezenfelül

az ardeali magyar gyermekeknek jelentékeny tömege állami iskolába jár.

Mindkét téren nagy feladatok előtt áll a kisebbségi magyar művelődési politika. A magyarság nagy erőpróbája lesz, hogy a maga művelődése, az ország java s az egyetemes kultúra érdekében meg tudja-e oldani a feladatokat.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Oriási összegekkel károsodik a kincstár a hunedoaramegyei közüzemek forszírozott fejlesztése miatt

Az új 500 millió leies kölcsön felvételének meglepő okai vannak — A hunedoarai nagy vasgyár horribilis előlegeket vett fel a magánfémipari vállalatoktól, de nem bír eleget tenni szállítási kötelezettségeinek — A bucuresti-i sajtó szenzációs adatokat hozott napvilágra az évek óta folyó káros gazdálkodásról — „Ezért nem boldogulhatnak a magánvállalatok“

A fővárosi közgazdasági sajtó megdöbbentő részleteket közöl a szomszédos hunedoaramegyei államkincstári vasgyárról és más fémipari üzemekről, amelyek között a legelsőnek számít a Hunedoaraban működő állami gyár. Ez a kincstári üzem tudvalevőleg az impériumváltozás idején jutott köztulajdonba és akkor ötezer vagon olyan vasanyag volt ott felhalmozva, amelyet a belföldi vas- és fémgyárak, vasöntödék jól bírtak volna használni. Állítólag a minősége nem volt elég megfelelő, mert sok idegen anyagot: mangánt és szilíciumot tartalmazott, de amelyeket a hunedoarai üzemek tökéletesítése által mentesíteni lehetett volna ezektől az alkatrészekről.

Az üzemvezetőség azonban egészen mást tett. A rengeteg nyersanyag birtokában olyan cikkek, például: csövek, tubusok, stb. gyártására is berendezkedett, amelyekkel erős versenyt támasztott a régi jó vasipari vállalatoknak. „Hunedoara“ üzeme ahelyett, hogy a multaknak megfelelően kizárólag nyersvas előállításával foglalkozott volna, horribilis összegekért nagyon drága speciális gépeket hozatott a külföldről és eme felszerelésekkel, teljesen felesleges módon, kibővítette az üzemet. Ezzel természetesen erős konkurense lett azoknak a gyáraknak, amelyek már évtizedek óta Hunedoarán vásárolták az üzemekben felhasznált nyersanyagot.

A hunedoarai vasüzemek vezetőségének rövidlátása még súlyosabb lépéseket is eredményezett. A bucuresti-i sajtó megállapítása szerint ugyanis igen nagy összegeket vettek fel szállítási előlegekként a különböző vas-

és fémipari vállalatoktól, de többszöri sürgetés ellenére sem tettek eleget szállítási kötelezettségeiknek.

Miért? Mert az előlegeket, amelyek sok milliót tesznek ki, a külföldi gépek vételárának kifizetésére és az alkalmazottak illetményeinek folyósítására használták fel. Ujabbán pedig azt is elkövetik — csak hogy pénzhez jussanak — hogy a nagynehezen előállított öntött nyersvasat nem azoknak a gyáraknak szállítják, amelyekről horribilis előlegeket vettek fel, hanem készpénzért eladják más vas- és fémgyáraknak. Ez ellen az érdekelt és károsult gyárak panaszos beadvánnyal fordultak a legmagasabb fórumhoz, amelytől sürgős intézkedéseket várnak.

Eme súlyos adatokat abból az alkalomból hozták nyilvánosságra a bucuresti-i lapok, hogy az állami bányá- és fémipari üzemek vezetősége ötszáz millió lei kölcsönt akar felvenni Németországban, mert ezáltal pillanatnyilag segíthetne a helyzetben. Igaz ugyan, hogy Németország az ötszáz millió leinek csak 20 százalékát, tehát 100 millió leit adná készpénzben, a 400 millió leit pedig gépekben és nyersanyagokban szállítaná. Mindenki tisztában van azzal, hogy a 400 millió leiert milyen drága gépeket és nyersanyagokat kapnának az állami fémipari üzemek, ha a kormány erélyes kézzel meg nem akadályozná ennek a rémes pénzügyi tranzakciónak végrehajtását. A helytelenül vezetett kincstári üzemek, amelyek nem vesznek részt a közterhek viselésében, ilyen vezetéssel rendítik meg a régi és jóműködő, sok adót fizető magánvállalatokat. Ennek a káros következményekkel járó gazdálkodásnak radikálisan véget kell vetni.

Valutáris érdekességek a román—magyar kompenzációs áruforgalomban

Nagy halása van a több ezer vagon kukorica exportjának — A devizaforgalom teljes felszabadításával állandosítani lehetne a lei magas árfolyamát

Aradi né üzgyi körökben sokat foglalkoznak most a lei budapesti árfolyamának számottevő emelkedésével, amiről a magyarországi napilapok is több cikkben számoltak be. Köztudomású, hogy Magyarország igen nagy mennyiségben vásárol nálunk petroleumot, fát, újabbán pedig több ezer vagon kukoricát vett, amelyet most szállítanak exportőrjeink. Ennek a sok árucikknek árát a magyarországi vevők természetesen leiel fizetik és ezért keresik annyira Budapesten a leit, hogy az a hivatalos árfolyam fölött 29 százalék felárat ért el. Ezelőtt csak 19 százalék volt a lei felára, amely a nagy kukorica-export miatt most 29 százalékra emelkedett.

A Magyar Nemzeti Bank és a Banca Nationala között létrejött kliring-egyezményben az árucserre alapján szállított árucikkek vételárát hivatalosan úgy számolják el, hogy 1 pengő: — 25 lei. A mi exportőrjeink az áruk vételárának 40 százalékát ilyen árfolyamon kötelesek leadni a Banca Nationala számára, a fennmaradó 60 százalékot pedig a két ország között fennálló szerződés szerinti magánáru-kompenzációs céjaira kell átadni. Ennek a magánkompenzációs pengőnek árfolyama a múlt hetekben 25 és fél lei volt nálunk, de ez a napokban 23 és fél leire esett, mert itt kevés az olyan áruadó, aki magyarországi eladónak tartozik, de viszont Magyarországon sok olyan

adós van, aki az általunk exportált vagy ezután szállítandó áruk vételárával adósunk. Ezeknek sok leire van szükségük és ezért emelkedett most Budapesten a lei magánkompenzációs árfolyamának felára 29 százalékra.

A tájékoztatlanok előtt esetleg hihetetlen ez, mert a laikusok abból indulnak ki, hogy nálunk a pengő a fekete-tőzsdén Bucurestiben 36—38 lei.

Ez igaz, de ez csak a tényleges pengő pénz árfolyama. Ugyanis aki külföldre utazik és feltétlenül szüksége van idegen valutára — amiből nagyon kevés áll rendelkezésre a belföldön — az minden árat megad érte a bucuresti-i zugvalutásoknak. Ezek a külföldi pénzek árának erőszakos felhajtásából aránylag kis munkával sokat keresnek, de kiszámíthatatlan károkat okoznak az egész országnak. Miért? Mert állandóan rontják a leit, lecsökkentik vásárló erejét és ezzel közvetve előidézik az összes életszükségleti cikkek drágulását. Ennek a sáskahadnak és a külföldi zugkifizetések többi üzeireinek kártékony munkáját — a legkiválóbb pénzügyi szakértők szerint — azzal lehetne kiszorítani, ha ismét felszabadítanák a devizaforgalmat, amely ugy elűntetné a fővárosi fekete-tőzsdé lovagjait, mint a tömjénfűst a fantáziák ördögeit.

Érdekes előadás a pénzek harcáról

Paul Reynaud volt francia pénzügyminiszter feltűnésteltető előadása Bucurestiben — Mennyi aranyértékük van a valutáknak?

A fővárosi lapok hosszú cikkekben számolnak be Paul Reynaud volt francia pénzügyminiszternek a bucuresti-i Ateneul Romanban tartott pénzügyi előadásáról, amelynek címe: „A pénzek harca“. A konferenciára színültig megtelt a hatalmas előadóterem és a közönség nagy érdeklődéssel hallgatta az európai hírvé pénzügyi politikus fejtegetéseit.

— A pénzek háboruja négy év óta tart — kezdte az előadó. — Az aranyalap régi hívei elátkozták az újítókat, akik a pénzeértékelés eszközeihez folyamodtak. A harc 1931. szeptember 21-én kezdődött, amikor az angol kormány letért az aranyalapról és leértékelte a fontsterlinget. Ennek hatása Angliában igen jelentékeny volt: emelkedtek az üzleti életben az engros árak, de maga az élet mégsem változott meg. Az aranyalap elhagyása után az arany értéke emelkedett.

Paul Reynaud ezután nagy gyakorlati tudással és az adatok óriási halmazával bizonyította, hogy az 1929-ben kezdődött világgazdasági válság a profitok, a nagy hasznok eltűnését eredményezte. Megkezdődött a mezőgazdasági cikkek árcsökkenése és ez óriási kihatást gyakorolt a világ egész gazdasági életére. Ez szülte meg a hitelválságot és a gazdasági bizalmatlanságot és végeredményben az aranyvalutájú és a papír valutájú két hatalmas ország: Anglia és Franciaország pénzügyi harcát is, amely még most sem fejeződött be. Franciaország ugyanis rendületlenül kitart a frank aranyalapja mellett, Anglia pedig még mindig nem vitte vissza a fontsterlinget az aranyalapra és vonakodik stabilizálni pénzüket. A valuták harca miatt sok kárt szenved az egész világ. Márpedig, akik új feladatok megoldására használják fel a pénzt, illúziók között élnek, holott az illúziók csak a magánéletben szépek és a gazdasági életben kizárólag a realitásokat, a valóságokat kell respektálni, követni.

Ez alkalomból közöljük az előadó által felhasznált, a Népszövetségnél készített kimutatást arról, hogy 1929. óta mennyit veszítettek a valuták aranyértékükből? A számok valóban megdöbbentők. A táblázatban Uruguay és Brazília vezetnek, mert Uruguay pénze 20.3 százalékot, Braziliáé pedig 27.2 százalékát éri el régi aranyértékének. Az angol font 61.1 százalék, a dollár 59.3 százalék, a japán yen 34 és fél százalék, a dán korona 48.7, a svéd 56.3, a norvég 54.8, a dinár 71.7, a csehkorona 83.3, a belga frank 22.2, a görög dragma 43, az osztrák schilling 79.1 százalék aranyértéket tudott megőrizni e válságos esztendőben a régi aranyértékéből. A többi valuta megmaradt aranyértékéről semmit sem közöl a népszövetségi kimutatás.

= Oroszország módosítja a gazdasági egyezményre vonatkozó tervét. Bucurestiből jelentik: Tudvalevőleg Ostrovsky, Szovjetországból bucuresti-i követe néhány héttel ezelőtt ajánlatot tett a román—orosz gazdasági egyezmény létrehozására, amelyet azóta a kormány bizalmasan letárgyal. Most Christu meghatalmazott miniszter közölte az orosz követtel, hogy a Tatarescu-kormány módosításokat kíván végrehajtani az orosz előterjesztésével szemben. Ezért Ostrovsky visszavette tervzetét és új utasításokat kér Moszkvából.

= Felbontják az öt év előtt kötött román—jugoszláv kereskedelmi szerződést és újat hoznak létre. A kisanant legutóbbi belgrádi konferenciáján megállapították, hogy a román—jugoszláv kereskedelmi szerződés — amelyet öt évvel ezelőtt kötöttek — nem felel meg rendeltetésének. Ugyanis Jugoszlávia sok árut, többek között sót, cellulozét, parafát vásárol más országokban, amelyeket nálunk sokkal olcsóbban szerezhetne be; viszont mi is többféle ásványt, valamint komlót vásárolhatunk a szomszédos Jugoszláviában, pedig ezeket eddig a tőlünk távolabb eső országokban vettük. Az új kereskedelmi szerződés ki fogja küszöbölni eme bajokat és szorosabbá teszi a két állam között a kereskedelmi érintkezést.

= A vasárnapi munkaszünet feliüggesztése a gyümölcsexportra vonatkozólag. A Kereskedelmi és Iparkamara hivatalosan közli: A munkaügyi minisztérium megengedte, hogy Arad-, Tighina-, Lăpușna-, Cernăuți-, Roman-, Satu-Mare-, Putna- és Bacău megyékben a kivitelre szánt gyümölcsök kezelésével és csomagolásával megbízott munkások vasárnap is dolgozhatnak.

BUDAPESTRE

50%-os vasuti kedvezmény,
2.50 pengős utólagos vizum
október 15. és 31. között.

Igazolványok a
WAGONS-LITS // COOK Menetjegyirodában
Arad, Minorita-palota.

Bérma, keresztelési- és
alkalmi ajándék

CSÁKY

6015 óras. ékszerésznél
„CONSUM és INLESNIREA”
bevásárlásnál is: készpénzáron!

= Aláírták az új román-belga fizetési egyezményt. A fővárosból érkező jelentés szerint a kormány táviratilag utasította Zauceanu külföldi meghatalmazott minisztert, hogy írja alá a román-belga fizetési egyezményt, amelynek hiányát erősen érezték a kereskedelmi és pénzügyi életben.

= A PETROLEUM EXPORT AREMELKEDESE MIATT TÖBB MINT KÉTEZER VAGONRA EMELTEK NAPI TERMELESÜKET A BELFÖLDI KÖOLAJ VALLALATOK. Mint Bucurestiből jelentik, a petroleum és termékeinek export ár-emelkedése tovább tart, azonban a belföldi ár változatlan. A nagy kivitel lehetőségekre való tekintettel a petroleumkutat kihasználása a legmagasabb pontot érte el. A ma megjelent kimutatás szerint tizenegy belföldi vállalat naponta összesen 2212 vagon petroleumot termel. Ebből a legnagyobb bányavízem 474, a második 425, a harmadik 331, a negyedik 280, az ötödik 223 vagon, a többi pedig 200 vagonon alul termel.

= Hogyan kell kérelmezni a vállalatoknál alkalmazott külföldi alattvalók tartózkodási engedélyét. A Kereskedelmi és Iparkamara hivatalosan közli: A munkügyi minisztérium rendeletet adott ki, amely szerint a vállalatoknál alkalmazott külföldi alattvalók tartózkodási engedélye iránti kérvényekhez a következő okmányokat kell mellékelni: 1. A külföldi alattvaló szakmájának pontos és kimerítő körülírása, megjelölve, hogy a vállalat szempontjából miért fontos az a tartózkodása. 2. A külföldi alattvaló szakképzettségét igazoló okmányok, továbbá a közigazgatási vagy rendőri hatóság igazolása arról, hogy mióta tartózkodik az országban. 3. Megjelölendő, hogy a külföldi alattvaló mióta dolgozik a vállalatnál, milyen mértékben képzett ki a vállalat ez idő alatt román munkásokat az illető szakmában és mennyi időre van szükség, hogy a külföldiek helyettesíthetők legyenek. 4. A román személyzet alkalmazásáról szóló törvény értelmében összeállított kimutatás az összes alkalmazottakról.

= A mai hetiplac árai. A mai gabonapiacot élénk kereslet és gyenge felhozatal jellemezte. Ugy a buza, mint a tengeri és a zab ára megszilárdult. A tengeri áremelkedése a kedvező sertés-kiviteli kilátásokkal áll összefüggésben. A sertés-hizlalás céljaira ugyanis nagyobb mennyiségben vásárolnak tengerit. A hetiplac árai egyébként a következők: Gabonapiac: Buza 380-400, tengeri 250-270, árpa 350-360, zab 340 lei mázsánként. Zöldsgépiac: Hagyma 5-6, fokhagyma 18-20, burgonya 2-2.50, szárazbab 5-6 lei kilója, csipős paprika 5 drb. 1, édes paprika 3-4 drb. 1 lei, káposzta drb. 4-8, kelkáposzta 4-6, paraj kg. 2-3, nagy tök 6-12, kisebb tök 2-3 lei darabja, borsó kg. 18-20, zöldség kötege 1-2, paradicsom kg. 1-2, kék paradicsom drb. 2-3, uborka drb. 1 lei. Gyümölcspiac: Alma 4-10, körte 4-6, szőlő 4-12 lei kilója. Szárnyaspiac: Kóvér liba párja 200-260, sovány liba 80-110, kóvér kacsa 80-115, sovány kacsa 45-60, gyöngytyúk 35-40, tyúk 60-80, csirke 25-50 lei. Tojás darabja 1.20-1.30 lei. Élőállatpiac: Szarvasmarha 7-8, borjú 15, sertés 17-20 lei kilója élő súlyban. Takarmánypiac: Széna 130-150, lóhere 200-205, szalma 60-70 lei mázsánként. Tejtermékek: Tej 4-5, savanyú tej 10-12, túró 25-35 lei literenként.

A legolcsóbban és a legkényelmesebben
a **SERVICIUL MARITIM ROMAN**
S. M. R.
hajóival utazhat

Palesztinába és Egyiptomba.

valamint Török és Görögországba.
Szakszerű utitanács és információs
osztály.

Látogatási utazás-rendezés.

Információk céljából forduljon a
S. M. R. képviselőjéhez: 461

Künstler

Utazási és vizumiroda Arad,
Bulev. Regina Maria 24. Telefon 86.

SPORT KÖZLÖNY

Gondosan készülődik az AMEFA és a Gloria a vasárnapi mérkőzésekre

A munkáscsapat Bucurestiben, a Gloria Aradon meccsel — A kipróbált összeállításban szerepelnek a csapatok

Az aradi munkáscsapat vasárnap Bucurestiben játszik a CFR ellen. Az AMEFA-nak törleszteni valója van a CFR csapatával szemben. Bár az AMEFA ez év tavaszán Bucurestiben 3:2 arányú vereséget mért a CFR együttesére, a bucurestiek óvtak Szaniszló I. miatt és az óvást, valamint a mérkőzés két pontját elnyerték. Azóta nem játszottak egymással a csapatok. Az AMEFA időközben óriási javuláson ment keresztül és a legutóbbi eredmények alapján győzelmi esélyekkel indul a küzdelemben.

Az AMEFA pénteken délután tartotta utolsó kondíció-edzését az CFR-mérkőzés előtt. A szokásos gyakorlatok befejezése előtt Kertész Gyula a következőképpen állította össze a csapatot: Sadovschi-Kovács, Csáky-Tóth, Szabó, Szaniszló II—Cucula, Magold, Batran, Pernecki, Szida. A csapatból hiányzik Szurdi, aki szerdától lázas betegen fekszik lakásán. A jobbfedezetet Tóth helyettesíti Bucurestiben. Amennyiben Szurdi szombat estig lázmentes lesz, úgy a csapat után utazik a fővárosba. A csapat tartalékja: Blaskovits.

A csapatösszeállítást sportkörökben meglepetéssel fogadták. Általában a sportközönség véleménye az, hogy Szidát, aki egyébként tehetséges játékos, kár a balszélső helyén szerepeltetni, ahol nem tudja képességét megfelelő módon kifejezésre juttatni. Biztosra vették, hogy Kertész edző tud majd megoldást találni a balszélső-problémára vonatkozóan. Kérdést intéztünk ezzel kapcsolatban Kertész Gyula edzőhöz, aki a következőképpen fejtette ki álláspontját:

— A balszélső helyre az AMEFA játékosai között nincsen megfelelő ember Szidánál, aki fiatal és fejlődőképes és majd megszokja a balszélső helyén a játékot. Szida hasznos játékosra jellemző, hogy az elért tizenkét gól közül hetet Szida passzából löttek a balszélső csapatok. Cucula szélső játéka tetszetősebb, viszont Szida hasznosan futballozik.

— Batran nem irányító középső, nem lehetne a center kérdését megfelelőbb módon megoldani? — tettük fel a következő kérdést Kertész Gyulához.

— Az AMEFA játékosanyagát megkivánja, hogy a csapat „W” formációban játszon. Tehát Batran a „W” formáció előretolt centeré, aki az összekötők által kidolgozott helyzeteket kihasználja. Köztudomású, hogy Batran jó lövő-csatár, viszont a mérkőzésben gyengébben játszott. Ennek következtében sem összekötőben sem pedig szélen nem tudnánk használni venni.

— Győz az AMEFA Bucurestiben?

— Ha a csatársorunknak kifut a játék, akkor igen. Esélyeinket csökkentik az, hogy a csapat több tagja beteg. Így Szurdi játékosra már nem igen számíthatunk. Szabó, Kovács, sőt Tóth is betegek voltak ezen a héten, úgy, hogy gyengébb kondícióban vannak a csapat egyes tagjai, de ennek ellenére remélem, hogy győzünk és ezzel az élcsoportba kerülünk fel.

Az edzésen tartózkodott Szabó Miklós, az AMEFA népszerű elnöke is, aki a következőket kérte az AMEFA vezetősége nevében Arad sportközönségétől:

— Az AMEFA vezetősége nagyon kéri, hogy a drukkerok, akik a játékosoknak adományokat szánnak, ezt ne a játékosoknak adják át, hanem juttassák az egyesület klubhelyiségébe, ahol a vezetőség a beérkezett adományokat egyenlően osztja szét a játékosok között. A vezetőség azt is kéri, hogy ne kössenek fogadásokat a játékosokkal a góllövésre vonatkozóan, mert ez a csapat teljesítményének rovására megy. A vezetőség egyébként megtiltotta a játékosoknak az adományok el-

fogadását és a fogadás-kötéseket. Ha a játékosok ezt a tilalmat megszegik, úgy pénzbírsággal sújtják őket.

Változatlan a Gloria csapata is...

Pénteken délután a kellemetlenül hideg, nyirkos időjárás ellenére, a Gloria kiadós edzést tartott, amelyen Varjassy kivételével, — aki kimentette magát — valamennyi játékos résztvett. Stoffa tréner irányítása mellett, két-kapus játékokat folytattak, amelyen az első csapat védelme ellen a csatársor és fedezet sor játszott. A védelem (Huszti, Volentir, Kapuban Theimler) jól mozogtak, ennek ellenére a „nagy” csatársor néhány góllal tett tanúságot jó formájáról. Különösen Dobra mozgott megnyugtatóan.

A vasárnapi nagy küzdelem a Gloria ősz legnagyobb erőpróbája lesz és a játékosok tudatában vannak a meccs fontosságának. A Gloria vezetői rendkívül dicsérik az Unirea-Tricolor, de ennek ellenére, a hangulat bizakodó és úgy Stoffa tréner, mint Trua Bujor tr. szakosztályvezető remélik, hogy a Gloria a hazai pálya előnyét az eredményben is kifejezésre juttatja. Mindenesetre hatalmas küzdelem várható, amelynek kimenetele teljesen nyitott. A Gloria természetesen nem változtat csapatán és az Unirea-Tricolor elleni együttes azonos a Juventus ellen győztes csapattal: Theimler—Varjassy, Volentir—Lupas, Weichelt, Pecican—Igna, Rohan, Barbu, Dobra, Mercea.

Az upesti Auer ismét megsérült

Budapestről jelentik: Auer István, az Upest aradi származású kitűnő csatára már hosszabb idő óta térdműtővel laborált. Szerdán vett ismét részt Upest tréningjén, de játék közben újból megsérült és izomrostszakadást szenvedett. Auer játékosra így idén aligha kerülhet ismét sor.

Olaszország lemondott Japán javára az 1940-es olimpiáról

Mussolini személyesen értesítette erről Sovcsime japán olimpiai bizottsági elnököt. A harc tehát most a finn Helsinki és Tokió között dől el az 1940-es olimpia színhelyére vonatkozólag.

O Az orosz atléták kitűnő formában vannak. Az utóbbi versenyeken egyre-másra javították az országos rekordokat. Legjobb sprinterük: Lonko 100 m-en 10.7 mp-vel, 200 m-en 21.8 mp-vel, 300 m-en 35 mp-vel állított fel új rekordot. Liakar 47.34 mp-es díszkosvetése szintén új rekord.

O Barlassina vezeti a magyar-svájc meccset. A november 10-én Budapesten lebonyolításra kerülő magyar-svájc válogatott mérkőzést az olasz Barlassina vezeti.

O A léghokki Európa-kupában az első mérkőzés november 2-án Párisban lesz a Français Volants és a Richmond Hawks csapatai között.

O Olaszország tenniszbajnokságát Palmieri nyerte meg, aki a döntőben 6:3, 6:1, 6:3-ra verte Radót. A női bajnokság győztese Valerio lett.

O Az ősz szezonban öt kontinentális csapat is szerepel Anghában. A Sparta, az Ausztria, a Racing Club Paris, az AIK Stockholm és a Beogradszky.

O Kontinentális játékos-vételei rekordot „állított fel” egy újonnan alakult francia profiegyesület, a Valenciennes: 150.000 frankért vette át a Chelsea O'Dowd nevű játékosát.

A szerkesztésért
Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

A bucuresti-i rendőrség kábeltávíratára

egy óceánjárón letartóztatták a Budapesten leleplezett pénzhamisító banda vezérét

Lapunk tegnapi számában beszámoltunk arról a nagyarányú pénzhamisításról, melynek tettesét egy kínai kereskedő, Csos-Csian-Csan személyében a bécsi nemzetközi pénzhamisítás elleni hivatal megbízottai leleplezték le. Romániában, ahol a hamis pénz, különösen a hamis százezesek nagy százaléka van forgalomban, a nyomozó hatóságok fokozott munkával igyekeztek a hamis pénz eredetét felkutatni. A budapesti magyar rendőrséggel együtt lefolytatott nyomozásnak csakhamar szenzációs eredménye mutatkozott. Budapest egyik külvárosában nagyarányú hamispenz-verdét leleplezték le, amely a modern technika minden eszközével és kitűnő gépekkel felszerelve a valódihoz tökéletesen hasonlószerű pénzkelet és különösen nagymennyiségű 100 leiest gyártott. A pénzverdében jelenlévő szemelvényeket letartóztatták és megkezdték kihallgatásukat.

A letartóztatott egyének vallomásából kiderült, hogy csupán „technikai” alkalmazottai egy nagyarányú pénzhamisító-társaságnak, melynek *alapszabályzatokkal ellátott szervezete van* és a terjesztésre, a pénz elhelyezésére, modellek beszerzésére, igazgatásra, anyagbeszerzésre stb. nagyszámú alkalmazottakat tart. Hogy ki a „főnök”, azt a banda tagjai nem akarták bevallani, végül is a kihallgatás során ügyes trükkel sikerült a nyomozást folytató egyik komiszárnak az értelmi szerző nevét megtudni. A főnök, anélkül, hogy leleplezéséről tudott volna, egy óceánjáró hajó fedélzetén igyekezett Amerika felé. A *bucuresti-i rendőrség azonnal kábeltávírást küldött a hajó kapitányának, hogy a hajón utazót, akinek nevét a rendőrség a nyomozás érdekében egyelőre nem akarja nyilvánosságra hozni, azonnal tartóztassa le.* A hajó kapitánya nyomban válaszolt, közölve a rendőrséggel, hogy a letartóztatott utast Newyorkba való behajózásakor azonnal átadja a newyorki rendőrségnek, ahonnan visszatoloncolják Európába és átadják a budapesti rendőrségnek.

Megállapítást nyert továbbá, hogy a Bécsben és Sanghaiban letartóztatott kínai pénzhamisító társaságok egyik fiókja volt a Budapesten leleplezett pénzverde is. A különféle ércpénzeket gyártó hamispenz-verdek állandó szoros kapcsolatot tartottak fenn egymással. A letartóztatott „főnök” érkezése elé a hatóságok nagy érdeklődéssel tekintenek.

Korunk. Tizenkét fiatal költő. A budapesti Független Szemle kiadásában könyvnapra jelent meg a fiatal költőtehetségek antológiája. A pompás kötet szép kiállításban könyvnapon 53, később pedig 66 leírt kapható minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál: Cluj. Kérje a Kosmos kiadványainak teljes jegyzékét.

KÖNYVEK

Korunk. Tizenkét fiatal költő. A budapesti Független Szemle kiadásában könyvnapra jelent meg a fiatal költőtehetségek antológiája. A pompás kötet szép kiállításban könyvnapon 53, később pedig 66 leírt kapható minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál: Cluj. Kérje a Kosmos kiadványainak teljes jegyzékét.

APRÓHIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés **20 lei.** Minden további árára **10 szög** csupán **20 lei.** :- szög 2 lei. :-

Az apróhirdetések előre fizetendők.

HÁZASSÁG.

Előkelő családból származó, csinos hadon. egymillió készpénz és hatmillió értékű gyárvalással férjhezmenne. Összekötötést létrehoz Bizony Ferenc, házasságközvetítő irodája, Timişoara, Reg. Maria 7. 5908

Tekintélyes jövedelemmel és magánvagy. nnal rendelkező, 48 éves független övgyemter vagyok. Házasság céljából megismerkednek, otthonát szerető, nem feltétlen vagyonos nővel. Teljes című levelet „Gyermek nem akadály” jellegre a tőkadióba kérem. 5969

ALKALMAZÁS.

Volt fatisztviselő, puha-, keményfeszakmában teljese. önálló, tüzemnél alkalmazás: keres. Megkereséseket „Fás” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér.

Jólfőző fiatal nő elmenne kisebb háztartásba, vidékre is. Cím a kiadóban. 6002

Jobb nő főzőnek ajánlikozik jobb házakhoz. Cím Str. Eminescu 20-22., házmesternél. 6018

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ALIG HASZNALT drogeria-berendezés jutányos áron eladó. Megtekinthető: Mladinnál, Ineu-n, 6007

Fényképezőgép 13x18 cm. vagy 15x20 koresek vételre. Leveleket Rambauský Károly, Birohis, jud. Severin. 5996

TISZTA MOSOTT RONGYOL. gépek tisztítására kisebb tételten keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

Sürgösen keresünk mindenemű szőnyegeket, varrógépeket, trógepet, antik porcellant, ezüstöt. Teljes lakaterendezéseket veszünk. **Aranyat, ezüstöt** a legmagasabb napi áron veszünk. Ebédő komplett 3500, világos háló új 4560, csillárak, tükrök, uriszoba, börgarni ura, Singer varrógépek, ottománok, rézágyak, gyerekekágyak, dísz tárgyak stb. stb. — Zalogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt timisoarai zálogház folyósítja. Meghosszabbításokat a lezárás előtt vállalunk. „COMISIO” biz. üzlet, Bul. Reg. Maria 13. Dácia mellett. 4639

KÜLÖNPÉLÉK.

BERAKTÁROZÁSI RAKTÁRBAN mindenemű ingóság jókarban tartás mellett jutányosan beraktározható. **ELADÓ** rövid zongora, új teli hálószoba, 2 vilkanycsillár, 1 dupla ágy és söberl ágy. Str. Moise Nicoara 9-11 sz. 5911

Makulatura papír
5 kg.-os csomagokban
50 leiért kapható
az Aradi Közlöny főkidiójában.

Rádióműsor

— Romániai idoszámítás. —

SZOMBAT, OKTÓBER 26

Bucuresti 1.05: Szórakoztató zene. 1.55: Szórakoztató zene. 2.30: Szórakoztató zene. 6: Katonazene. 7.20: Katonazene. 8.15: Román népdalok. 9: Táncest. 10.45: Táncest. 11.45: Hírek — Budapest I. 7.45: Torna. Utána hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Sas Ede elbeszéléseiből. Felolvasás: 1. Déli harangszó 1.10—1.40: Patak Irma énekel zongorajáratással. 1.45: Hírek. 2—3.30: Alástalán Zenekar. Szimfonikus Zenekara. 3.20: Hírek. 5.10: Hella Lili gyermekverseket mond. 6: Helyszíni hangjáték a Pasteur-intézetből. 6.45: A Posta Műszaki Üzemi Tisztviselők Dalköre. 7.25: Ferenci Sári előadása Maltáról. 7.55: Rákóczi Főhadvezér emlékeztetője. 8.50: Az Alföld madarainak. Szentesi körkép. Móríz Zsigmond előadása. 9.20: Európa táncoló. A Budapesti Hangverseny Zenekar műsora. 10.50: Hírek. 11.10: Hanglemezek. 12: Jazzzenekar. — Budapest II. 6.40—7.05: Szörnyűségek a lámpa alatt. Nádai Pál előadása. 7.10—7.55: Szalonötös műsora. 8—8.30: Mezőgazdasági félóra. 8.40—9.15: Hanglemez — Récs. 8: Torna. 8.25: Gramofon 1: Operatársulatok. 2.10: Részletek Mozart-operákból gramofonon. 3: Schlusnuss-lemez. 4.15: Enekkar. 5.05: Angol lecke. 5.30: „A koldusdiák”. 6: Operája. 7: Népdalokat tanuló. 8: Zenés sportriport. Rádiógyűveleg. 9.15: Tarka-est. 11.10: Emmorich Gábor (tenor) ária- és dalestje. 12.05: Könnyű bécsi zene. Utána: Bárczene. — Belgrád. 12: Gramofon 5: Könnyű zene. 7.30: Dalok. 8: Gramofon. 9: „Három a kislány”. Schubert-Berté operettje. — Berlin. 9: Torna. 1: Stuttgart. 3.15: Tánczene. 5: Köln. 8: Frankfurt. 9: „Cosi fan tutte”. Mozart operája. 12—2: Könnyű zene. — Hellsberg. 9: Áltatószög. 9.30: Torna asszonyoknak. 1: Stuttgart. 5: Köln. 7.20: Reger-művek orgonán. 8.10: Rádiózenekar. 9.10: Tarka óra. 11.50—1: Tánczene. — Lipcse. 9: Torna. 4: Gyermekeknek. 5: Köln. 7.40: Katonazene. 9.10: Anchen von Tharau. Srecker daljátéka. — Milano. 12.30: Modern dalmeczek. 1.15: Gramofon.

VASÁRNAP, OKTÓBER 27.

Bucuresti. 12: Enekkar. 12.35: Rádiózenekar. 1.25: Gramofon. 2.30: Gramofon 6: Könnyű zene. 7.20: Könnyű zene. 8.15: Gramofon. 9.15: Operatársulatok. 10.10: Szórakoztató zene. 11.30: Tánclemezek. — Budapest I. 10.15: Hírek. 11—12: Róm kath. Istentisztelet Szegedről. 12.15—1.15: Evangélikus istentisztelet. 1.30: A 9. honvédegyezked zenekarának hangversenye a szegedi Klauzál-téren. 2.45: Rádiókrónika. Elmondja Papp Jenő. 3: Hanglemezek. 4: Időszéri gazdasági tanácsadó. 4.50: Dr. Langsfeld Gézáné magyar nótákat zongorázik. 5.20: Közművelődési előadássorozat. 5.50: Szalonzenekar. 6.20: Huszár Károly (Pufi) csevegése. 6.50: „Dalol az ifjuság a határokon innen és túl”. A Nemzetközi Rádió Unió köradása. 9.05: Hangjáték előadás a stúdióban. 11: Hírek, sporteredmények. 11.30: Az Operaházban járból alakult zenekar. — Budapest II. 4—4.45: Palló Imre magyar nótákat énekel. Kiséri Pertis Jenő és cigányzenekara. 6.25—7: Szalonzenekar. 7.05—7.30: Főlk világa a havasokon. 7.35—8.20: Hanglemezek. 8.25—8.50: A Tiziani-kiállítás Velencében. 9—9.25: Dobos Imre tárogatózik zongorakísérettel. 10—11: Cifányzene. 4: Palló Imre dr magyar nótákat énekel. Kiséri Pertis Jenő és cigányzenekara. Bécs. 9.45: Gramofon. 10.45: Istentisztelet. 12.45: Zenekari hangverseny. 1.55: Szórakoztató zene. 4.30: Beethoven: Vonósnyegves Es-dur. op. 74. 5.05: Kaukázusi utirajz gramofonlemezekkel. 6: Felolvasás. 9.10: „Die Pfingstorgel”. Lippel és Liszt zenés játéka. Utána: Zamazal-jazz. — Belgrád. 10.30: Pravoszláv istentisztelet. 12: Előre nem jelzett közvetítés. 1: Rádiózenekar. 2.15: Szórakoztató zene. 5: Balalajkazenekar. 6: Dalok. 7: Az ifjuság énekel. 11.20: Rádiózenekar. — Breslau. 6: Könnyű népzene a koránkelőknek. 10: Istentisztelet. 1: Rádiózenekar. 3.15: Tarka műsor. 9: Rádiózenekar. Utána: Tánczene. — Deutschlandsender. 9: Gazdáknek. 11: Ifjusági ünnep. 1.15: Szórakoztató zene. 2.10: Rádiózenekar. 3: Szórakoztató zene. 5: Szórakoztató zene. 6: Könnyű zene. 9.10: Zenekari hangverseny Lipscehől. 11.30: Szórakoztató zene. 12—1: Tánczene.

Dr. Lukáts Jenőné úgy a maga, mint leánya. Margitka és sógora, Lukáts Károly nevében, fájdalomtól lesújtva tudatja, hogy

élesszegi Dr. Lukáts Jenő főorvos,

1935. október 25-ikén, életének 52. évében hirtelen elhunyt. Az önfeláldozó férj, legmelegebb szívű apa, a nivatásban fáradhatatlan humanista munkásságát vágta el kegyetlen hirtelenséggel a kiszámíthatatlan Végzet! Drága földi maradványai szombaton, 1935. október 26-ikán délután 3 órakor fognak a Strada Goldis No. 3. (Palatul Banca Romancasca) alatti gyászszobában a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint beszenteltetni és onnan a helybeli felsőtemetőben örök nyugalomra helyezettetni. Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytnak lelki üdvéért folyó hó 28-ikán 9 órakor fog a helybeli főtisztelendő Minorita-tyúk szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Nemes lelkének emléke örökké lenni fog közöttünk!

Arad, 1935. október 25-én.

Minden külön értesítés helyett!

Bérmaajándékok legszebb kivitelben, dus választékban **Hartmann Kálmán** ékszerésznél, **Minorita-palota.**